

بەرۆار: ٢٠١٣/٥/١٤

بۆ / سەرۆکایهتی پەرلەمانی کوردستان

بابهت/ پرۆژه یاسا

دوای سلاوو ریژ.....

ئیمه‌ی ئەندامانی پەرلەمانی کوردستان که له خواره‌وه ناومان هاتوووه وازۆمان کردوووه پرۆژه یاسای (په‌روه‌ده‌و خۆیندن) پێشکەش ده‌که‌ین که ده‌قه‌که‌ی هاوپیچی ئەم داواکاریه‌یه، تکایه بخریته به‌رنامه‌ی کاری کۆبوونه‌وه‌ی داها‌تووی پەرلەمان.

له‌گه‌ڵ ریژدا.....

ژ	ناو	واژۆ	ژ	ناو	واژۆ
١	د.عمر نوره دیننی		١١	آهینه ذکری سکید	
٢	شیرعلی دیننی صالح		١٢	عماد حه‌سین	
٣	سۆزبان سۆهبا ئورکا		١٣	صباح بیتا به‌تاری	
٤	د. صباح مینجی		١٤	قاسم هه‌سین	
٥	فرمان عزالدين محمود		١٥	عومر عیسی سەلامه‌جید	
٦	به‌یان عه‌بدولعزیز		١٦	مختار الوهید عه‌باد	
٧	د. دانا سید سولما		١٧	کاوه حه‌داده‌مب	
٨	د. سه‌روه‌ه عه‌به‌الرحمن		١٨	رزات ده‌بی	
٩	ع. ظهیر عیلم الرین عه‌زیز		١٩	کهند که‌ری	
١٠	د. ناره‌عبداله‌ه عه‌حسین		٢٠	شاه‌عبداله‌ه عه‌هه‌د	

له‌ ١٤/٥/٢٠١٣ وه‌م ژێر

پروژه یاسای پەرورده و خویندن

دەروازە یەكەم: -ناساندنی زاراوەكان و بنە ما گشتیەكان.

مادە (۱): لەم یاسایەدا مەبەست لەم زاراوانە ی خوارەو ما ناکانی بەرامبەریانە.

۱- ھەریم: ھەریمی کوردستان - عێراق.

۲- سەرۆک وەزیران: سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران.

۳- ئەنجومەنی وەزیران: ئەنجومەنی وەزیرانی ھەریمی کوردستان - عێراق.

۴- وەزیر: وەزیری پەروردهی ھەریمی کوردستان - عێراق.

۵- وەزارەت: وەزارەتی پەروردهی ھەریمی کوردستان - عێراق.

۶- پەرورده و خویندن: ئەو پرۆسە یەكە بە پێی پرۆگرام و ئامانجەكان لە ژێر رێبەراییەتی ما مۆستا بە مەبەستی

فێربوون و گەشەکردن لەرێی بە دەستەئێنانی زانست و بەھاكانهو پەپرەو دەكریت، پرۆسەكە

بەرھەمێنانەوێ زانست و خویندەوێ پەخنەگرانەوێ دەقەكان لەخۆی دەگریت.

۷- باخچە ی ساوايان: ھەموو ئەو شوینانە یەكە لەلایەن حكومەتی ھەریم بەرپۆشە دەبرین یان مۆلتیان پیدراو و

چاودێری دەكرین بە مەبەستی پەرورده کردنی مندال پێش قوناغی بنەپرەتی.

۸- قوتابی: ھەر كەسێكە كە بە پێی یاسای پەرورده و خویندن بەشداری لە پرۆسە ی فێرکاری دەكات كە لەلایەن

وەزارەتی پەرورده و بەرپۆشە دەبریت یان مۆلتیان پیدراو.

۹- قوتابخانە: ھەموو ئەو شوینانە یەكە لەلایەن وەزارەتەو كراوەتەو یان مۆلتیان پیدراو تەرخان دەكریت

بۆ پەرورده و خویندن، قوناغی بنەپرەتی، ئامادەیی، پەیمانگان.

۱۰- قوتابخانە ی حكومی: بریتییە لەو قوتابخانانە ی كە مۆلكی حكومەتی ھەریمە و لەلایەن حكومەتی ھەریمەو

بەرپۆشە دەبریت.

۱۱- ما مۆستا: ھەر كەسێك لەسەر بنەمای زانستی و یاسایی لە دەزگایەكی پەرورده و خویندن بۆ وانە و تەنەو و

فێرکردن دادەمەزريت و پیدایەتی پێشە ی ما مۆستایەتی دەكات.

۱۲- قوتابخانە و پەیمانگی نا حكومی: بریتییە لە باخچە ی ساوايان، قوتابخانە و پەیمانگی نا حكومی كارگوزار لە

پەرورده و فێرکردن و پراھینانی پێشە یی بەر لە خویندنی قوناغی بالآ كە وەزارەتی پەرورده مۆلتیان

پیدەدات و سەرپەرشتیان دەكات.

۱۳- بەرپۆشە بەری قوتابخانە: ھەر كەسێك كە دادەمەزريت بۆ بەرپۆشە بردنی قوتابخانە.

- ۱۴- یاریده‌دهری به پۆه بهر: هر كه سێك كه داده مه زریټ به مه بهستی یارمه تیدانی به پۆه بهری قوتابخانه.
- ۱۵- پێپیشاندەری خویندن و كار: هر كه سێك كه له یه كێك له قوتابخانه كاندا داده مه زریټ به مه بهستی هاوكاری و پێپیشاندانی قوتابی بۆ زانیاریدان دەر باره‌ی هه‌لبژاردنی خویندن و كار.
- ۱۶- توێژه‌ری كۆمه‌لایه‌تی: هر كه سێك كه له یه كێك له قوتابخانه كاندا داده مه زریټ به مه بهستی هاوكاری و پێپیشاندانی قوتابی بۆ زانیاریدان دەر باره‌ی كێشه‌كانی قوتابی به تاییه‌تی كێشه كۆمه‌لایه‌تی و دهرونیه‌كان.
- ۱۷- سه‌ره‌رشته‌یاری په‌روه‌ده‌یی و پسرپۆی: هر كه سێك كه داده مه زریټ بۆ چاودێری كردن، هه‌سه‌نگاندن و به‌ه‌واداچوونی پرۆسه‌ی فیركاری له قوتابخانه كاندا.
- ۱۸- په‌روه‌ده‌ی تاییه‌ت: كۆمه‌لێك پرۆگرامی په‌روه‌ده‌ی تاییه‌ت به پێش‌كه‌ش به خاوه‌ن پێداویسته‌ی تاییه‌ته‌كان ده‌كریټ به مه بهستی پالپشته‌ی كردنیان بۆ زیاتر تیگه‌یشتن و گه‌یاندنیان به ئاستیك كه بتوانن به‌ده‌وام بی له خویندن شان به‌شانی مندالانی ئاسایی.
- ۱۹- په‌روه‌ده‌ی مه‌ده‌نی: بریتیه‌ له كۆمه‌لێك بابته‌ و وانه‌ كه له پرۆگرامه‌كاندا بایه‌خ به په‌روه‌ده‌كردنی تاكیكی خاوه‌ن به‌هاو په‌فتاری مه‌ده‌نیانه‌ی پابه‌ند به‌یاسا وه‌ فیركراو به‌مه‌عریفه‌ و ئاگایی تاییه‌ت به‌ ده‌ستوورو سیسته‌می یاسایی ولات و بنه‌ماكانی دیموكراسی و مافی مرۆف ده‌دات.
- ۲۰- پرۆگرامی وانه‌كان: بریتیه‌ له ئامانجه‌كان و هیله‌ زانسته‌ی سه‌ره‌كه‌یه‌كانی هر وانه‌یه‌ك.
- ۲۱- ئه‌نجومه‌نی بالآ: ئه‌نجومه‌نی بالآی په‌روه‌ده‌و خویندن.
- ۲۲- ده‌زگای پشكنین: ده‌زگای پشكنین و هه‌سه‌نگاندنی سیسته‌می په‌روه‌ده‌و خویندن.

ماده‌ی (۲):

- ۱- تیروانین بۆ مندال و قوتابی وه‌ك تاكیك كه خاوه‌نی ویستیکی فیربوون، توانایه‌کی داهینان و شیکردنه‌وه‌ی هه‌یه‌ و مافی ریزلیگرتنی هه‌یه‌، یه‌كێكه‌ له بنه‌ما فه‌لسه‌فیه‌كانی ئه‌م یاسایه‌.
- ۲- پیاده‌كردنی مافه‌كانی مندال و قوتابی، به‌پێی دۆكۆمینی مافه‌كانی مندالی نه‌ته‌وه‌ یه‌كگرتوووه‌كان و به‌پلان كاركردن، به‌سیسته‌م كردنی كاره‌كان و تیگه‌یشتن له سیسته‌مه‌كه‌و دهرئه‌نجامه‌كانی دیدی فه‌لسه‌فی یاسای په‌روه‌ده‌و خویندنه‌ له هه‌ریمی كوردستان.
- ۳- ریزگرتن له مافه‌كانی مرۆف و رینگه‌گرتن له جوداكارێ (په‌گه‌ز-په‌نگ-توانا-ئاین) نه‌ژاده‌كان دوو چه‌مه‌ی گرنگی تری فه‌لسه‌فی پرۆسه‌ی فیركارین له هه‌ریمی كوردستان.

مادهی (۳):

مه بهست له خویندن.

۱- مه بهست له خویندن له گشت قوناغه كاندا فیږبوون و په ره پیدانی زانست و به هاكانه، قوتابخانه گه شهی قوتابیانی مه بهسته، ئاره زوو و به هرهی فیږخواز گه شه پیده دات.

۲- ئامانجی سیسته می فیږکاری و بنه ما فه لسه فیه که ی بریتیه له هاوکاری مندال و قوتابی بو به دهست هیانی زانست و به ها بنه ماییه مروقا فیه تیه کان وهك به ها دیموکراتیه کان، ئاشتیخواری، پیروزی ژیان، یه کساننی نیوان ره گه زه کان و جوړه کان، سه ربهستی تاكه كه س، یارمه تی ئه وانه ی یارمه تیان پیویسته، پیکه وه ژیان، مافی مروقا و ژینگه پاریزی.

۳- قوتابخانه ده بیټ کار بکات بو پالپشتی مندال و قوتابی بو په ره پیدانی به هره کانیان، بو به هیژکردنی که سایه تیان بو ئه وهی ببنه ها ولاتییه کی داهینه، به توانا، چالاک و مروقیکی خاوه ن ده نگ و په نگی خوی.

۴- پیگه یاندنی تاكه كانی کومه لگا بو ئه وهی بتوانن به شدار بن له بازاری کارو پیشخستنی هه ریم.

مادهی (۴):

قوتابی ته وهری سه ره کی ده بیټ و ناوه نده، پرۆسه ی فیږکاری ده بیټ ریڅبخریت به و شیوه یه ی که گونجاو بیټ له گه ل ئه و به ها بنه مایانه ی که له به نده کانی یاسای په روه رده و خویندندا هاتوه. له سیسته می فیږکاریدا کچ و کور په کسانن له هه موو ماف و ئه رکیکدا، هیچ جوړه سه رکوتکردن و سزایه کی جهسته یی، فیزیکی یا دهرونی، له ناو سیسته می فیږکاری کوردستاندا ریگه ی پینادریت و له کاتی سه ره له داندیدا قوتابخانه له بنبرکردنی به پرسپاره.

مادهی (۵):

سیسته می فیږکاری هه ریمی کوردستان کار ده کات بو هیئانه ئارای کومه لگا یه کی یه کسان و ته ندروستی فره په هه ند که بتوانیت له گه ل پیشکه وتنی جیهانگیری مامه له بکات. سیسته می فیږکاری هه ولده دات بو په روه رده کردنی نه وه یه کی برپا به خو بوو، دیموکرات، دهرون ته ندروست و دلسوز بو گه ل و نیشتیمان.

مادهی (۶):

هه موو که س له ته مه نی ۶ سالیدا که دانیشتووی هه ریم بی، به بی په چا وکردنی باری کومه لایه تی و ئابووری سیاسی، ره گه ز، نه ژاد، ئایین، ته مه ن، توانا و جوړو شوینی ژیان، مافی خویندنی بی به رامبه ری هه یه له قوتابخانه و په یمانگا حکومیه کان.

مادهی (۷):

پرنسیپه دیموکراتیه کانی ناو قوتابخانه توانای تاکه کس له نیو پۆلدا له بهرچاو دهگریت، بهشیوه یه ک که خویندن و وانه وتنه وه له پۆلدا به پیی ئه و توانایه پیک بخریت بۆ ئه وهی نه وه کانی هه ریمی کوردستان ئه و سالانه ی ته مه نیان به شادی و به سوودترین شیوه به کار بهینن.

مادهی (۸):

ئه رکی قوتابخانه هاوکاریکردنی قوتابیه بۆ به دهست هیئانی زانست و ئاماده کردنیه تی بۆ ژیانای گه وه سالی بۆ ئه وهی به شیوه یه کی سه ره به ست له ژیر به رپرسیاریدا به شداری کاریگه ر له ژیانای کومه لدا بکات، قوتابخانه ده رگاری بیرکردنه وه، داهینان و ده ستپیشخه ری بۆ قوتابیان و ئاوه لئا ده کات و بواری ژیانیکی سه ره به خوی بۆ ده ره خسینیت.

مادهی (۹):

خویندن له گشت قوتابخانه کانداه بیته هاوتا و هاوبه ها بیته.

مادهی (۱۰):

له هه موو پرۆسه ی فیژکاری هه ریمی کوردستاندا که به پیی یاسای په روه رده و خویندن ریکخواه، ده بیته باشه و چاکه ی مندال و قوتابی ئامانجیکی گرنگی پرۆسه که بیته، مه به ست له مندال هه موو مروقیکه که له ژیر ته مه نی ۱۸ سالیدا بیته، جیگه ی مندال و قوتابی ده بیته به هه ند وه ربگریته، مندال ده بیته ریگه ی پیبدریته که به شیوه یه کی سه ره به ست بیر و بۆچوونه کانی خوی له و پرسانه دا ده ربیریته که په یوه ندی به خویندنه که ی و ژیانیه وه هه یه، بۆچوونه کانی مندال ده بیته به پیی ته مه ن و گه شه ی گرنگی پیبدریته.

مادهی (۱۱):

ده بیته بۆ هه موو قوناغه کان و جوړه کانی خویندن سیسته می قوتابخانه کان هه بیته که له لایه ن وه زاره ته وه پیشنیار ده کریته و ئه نجومه نی وه زیران بریاری له سه ر بدات، سیسته مه کان سه رچاوه ده گرن له یاسای په روه رده و خویندنه وه، نابیته هیچ به ندیکی تیا بیته که دژ به به نده کانی نا یاسای په روه رده و خویندن بیته.

مادهی (۱۲):

پرۆسه ی فیژکاری له قوتابخانه وشوینه کانی خویندندا به رپوه ده بریته له لایه ن به رپوه به ریکه وه، به رپوه به ری قوتابخانه له کاتی پیوستدا یاریده ده ری هه یه که یارمه تی ده دات له به رپوه بردنی پرۆسه که دا.

مادهی (۱۳):

۱- هر كه سيك پاش دەرچوونی یاسای په روه رده و خویندن بیه ویت وه ك ماؤستا دابمه زریټ، ده بیټ خویندنی ماؤستایی له ئاستی زانكو خویند بیټ، ئه نجومه نی وه زیران بپیار ددات شیوه و ماوهی خویندنه كه چوڼ و چه ند بیټ.

۲- هر بیانیه ك بیه ویت له هه ریمی كوردستان وه ك ماؤستا كار بگات ده بیټ بپروانا مه كهی به لایه نی كه مه وه له ئاستی بپروانا مهی ماؤستایی هه ریما بیټ.

۳- ماؤستاییانی قوڼاغی ئا مادهی ده بیټ له پسپورپیه كهی خوئی وانه بلایته وه.

مادهی (۱۴):

ژوری پشتگیری قوتابی.

۱- باری ته ندروستی فیزیکی و دهرونی قوتابی ده بیټ گرنگی پی بدریټ و ریگی گونجاو بگیریته بهر بو ئه وهی ئاسانکاری بو قوتابی بكریټ هه تا به باشرین شیوه بگات به ئا مانجه كانی خویندنه كهی، ئاسانکاریه كان بو قوتابی بكریټ هه تا به باشرین شیوه بگات به ئا مانجه كانی خویندنه كهی.

۲- ئاسانکاریه كان بو قوتابی ده بیټ له ریگی تویژهری كومه لایه تی، په رستیاری قوتابخانه و ریپیشاندهری خویندن و كار وه بیټ.

۳- ماؤستا، به ریپوه بهری قوتابخانه ئه كته ری چالاک ده بن له پرۆسهی ئاسانکاری و هاویشتی قوتابیدا. به هاوکاری باوك و دایکی قوتابی پرۆسه كه ریكده خرپیټ له ژوری پشتگیری قوتابی هه موو ئه و قوتابخانهی كه له ۲۰۰ قوتابی زیاتری تیډایه.

مادهی (۱۵):

كتیبخانهی قوتابخانه

هه موو قوتابخانه یه ك كه له ۱۰۰ قوتابی زیاتری هه بیټ ده بیټ كتیبخانهی به كارمه نده وه تیا بیټ. ئه گه ر ژماره ی قوتابی له ۱۰۰ كه متر بو ده بیټ قوتابخانه كار ئاسانی بگات بو قوتابیه كان بو ئه وهی ده ستیان به نزیكترین كتیبخانه دا بگات بو نمونه كتیبخانهی قوتابخانه یه کی تر یا كتیبخانه گشته كان.

مادهی (۱۶):

۱- كارمه ندانی ناو سیسته می فیركاری ده بیټ بارودوخیکی له باریان بو بخولقی زریټ بو ئه وهی بتوانن خوئی راهینان ببینن تا به سه ركه وتویی كاره كانیان ئه نجام بدهن.

۲- مامۆستایان و کارمەندانی ناو سیستەمی فیژکاری دەتوانن مۆلەتی درێژ خایەن بە پێی یاسا و پێنمایەکان وەرەبگرن، بە بێ ئەوەی پلە و شوێنی وەزیفییان لە دەست بەدەن دواى دەست بە کاربوونە وەیان.

مادەى (۱۷):

ئەركى وەزارەتى پەرورەدە یە كە پێش كۆتایی مانگی شەش پرۆگرامەكانى خویندنی وانهكانى سالی نوێی خویندن ئامادە بکات و بینیریۆت بۆ قوتابخانەکان.

مادەى (۱۸):

- ۱- زمانى كوردى زمانى فەرمى خویندنه له هەموو قوئاغەكاندا.
- ۲- هەموو مندالیك بۆی هەیه زمانى دایكى بخوینیت، لایەنى كەم دوو كاتژمێر له هەفەتە یەكدا، بە بێ هیچ جیاوازیەك بە شیۆه یەك كە مەرجهكانى خویندنی دایكى پەر بکاتە وە.
- ۳- پێكھاتە كە مینەكانى هەریم بۆیان هەیه بە زمانى خۆیان بخوینن، بە شیۆه یەك كە مەرجهكانى خویندنی دایكى پەر بکاتە وە.
- ۴- دەكریۆت قوتابخانە بە زمانە زیندووەكانى جیهان بكریۆتە وە بە مەرچێك بە پێی یاسای پەرورەدە و خویندن بیریۆت بەرپۆه.

مادەى (۱۹):

دەبیۆت هەموو قوتابخانە یەك بە وپەرى توانایە وە كارئاسانى و هاوكارى قوتابیانى خاوەن پێداویستی تاییبەت بکات بە مەبەستی گەیشتن بە ئامانجەكانى خویندن.

مادەى (۲۰):

دەبیۆت حكومەتى هەریمی كوردستان لە پرێگەى وەزارەتە وە سەلامەتى قوتابیان لە قوتابخانەكاندا بپاریزیۆت و پێداویستی تەندروستیان بۆ دابین بکات .

مادەى (۲۱):

سیستەمی فیژکاری هەریم كاردەكات بۆ بنبرکردنی نە خویندەوارى لە پرێگەى زیادکردنی ناوئەندەكانى تاییبەت بە و مەبەستە.

مادهی (۲۲):

هه موو ده رچوو یه کی پۆلی ۹ ی بنه پتهی و ۱۰، ۱۱، ۱۲ ی ئامادهیی مافی وه رگرتنی بپروانامهی هه یه ، به بی به رامبه ر بۆ یه که م جار، به لام له جارێک زیاتر به رسومات ده بیته که له لایهن وه زاره ته وه به رینمایی ریکده خریت.

مادهی (۲۳):

په یه پوهی له یه کپۆشی جل و به رگی قوتابیان له تیکرایی قوتابخانه و په یمانگان ده کریت که به پیی رینمایی وه زاره ت ریکی ده خات.

ده روزهی دووه م: چۆنایه تی سیسته می فییکاری و گه شهی مندال و قوتابی.

مادهی (۲۴):

ئه و به ندانه ی له م ده روزه یه دا هه ن جیبه جی ده کرین به سه ر هه مو شیوه جیاوازه کانی باخچه ی ساویان و قوتابخانه کان له هه ریمی کوردستاندا.

مادهی (۲۵):

۱- هه مو مندال و قوتابیه ک ده بیته ریبه رایه تیان بکریت و هه مو یارمه تیه کیان بدریت که پیوستیانه له پرۆسه ی فییبون و پیشکه وتنی که سایه تیاندا بۆ ئه وه ی به پیی توانای خویان گه شه بکه ن و بگه ن به ئامانجه کانیان .

۲- ئه و مندالنه و قوتابیانیه ی که به ئاسانی ده گه نه ئامانجه کانیان، ده بیته ریبه رایه تیان بکریت بۆ ئه وه ی بگه ن به ئاستی به رزتری زاستی.

مادهی (۲۶):

باوک و دایکی مندال و قوتابی (یا سه رپه رشتیاریان) ده بیته به به رده وام زانیاری وه ربگرن ده رباره ی پیشکه وتنی منداله که یا قوتابیه که .

مادهی (۲۷):

۱- ئه گه ر مندالیک یان قوتابیه ک ناگاته ئامانجه کانی خویندنه که ی و مه ترسی ئه وه ی هه یه نه گاته ئاستیکی به رزتر ده بیته مامۆستا یا کارمه ندانی تری ناو پرۆسه که به زوترین کات زانیاری بده ن به به رپوه به ری

باخچه که یان قوتابخانه که. به ریوه بهر ده بیټ لیکولینه وه بکات دهرباره ی پیوستی تایبه تی منداله که یان قوتابیه که و ئه و ئاسته نگانه ی که له سه ریگین.

۲- لیکولینه وه کان و پیوستیه کان دۆکومینت ده کرین و کاری له سه ر ده کریت به شیوه یه کی سیستماتیکی بۆ ئه وه ی مناله که یا قوتابیه که بگاته ئا مانجه کانی.

ماده ی (۲۸) :

۱- ماموستا به رپرسیاره له وه ی که قوتابی و دایک و باوکی (سه رپه رشتیاری) ئاگادار بکاته وه کاتی که مه ترسی ئه وه هه یه قوتابی نه گات به ئا مانجه کانی وانه که.

۲- ماموستا به رپرسیاره له وه ی که له کاتی پیوستدا بۆ قوتابی و دایک و باوکی (سه رپه رشتیاری) پونبکاته وه بۆ ئه و نمره یه ی وه رگرتووه .

ماده ی (۲۹) :

هه موو به هه له دانانی نمره یه ک له لایه ن به ریوه به ری قوتابخانه و جیگره که یه وه به یه که وه راست ده کریته وه و قوتابی و دایک و باوکی (سه رپه رشتیاری) لئ ئاگادار ده کریته وه .

ماده ی (۳۰) :

۱- پرۆسه ی سه رپه رشتیاری په روه رده ی و پسپۆری به شیوه یه کی سیستماتیکی له قوتابخانه کانی کوردستاندا ئه نجام ده دریت له پیناوی به رزکردنه ی چۆنایه تی سیستمی فیژکاری و گه شه پیدانی. پرۆسه که بۆ به رزکردنه وه ی ئاستی په روه رده و خویندن.

۲- ده زگی پشکنین وه له سه نگاندنی سیستمی فیژکاری به رپرسیاره له ریفورمکردن و نوێخوازی به رده وام له پرۆسه ی سه رپه رشتیاریدا .

۳- هه موو باخچه ی ساوایان و قوتابخانه و په یمانگان کراوه ن له به رده م ده زگی پشکنین و هه له سه نگاندا.

ماده ی (۳۱) :

۱- باخچه ی ساوایان و قوتابخانه کانی هه رییم، به لایه نی که م یه ک هه فته پیش ده ستپیکردنی سالی نوئی خویندن، ده بیټ (پلانیکار) ی سالی نوئی خویندنیان، له لایه ن به ریوه به رو به هاوکاری کارمه ندان ، بۆ ئا ماده کرابیټ.

۲- له پلانی کاردا ئا مانجه کانی خویندنی ئه و ساله و چۆنیه تی گه یشتن به ئا مانجه کان ده ستنیشانده کرین.

مادهی (۳۲):

- ۱- له کۆتایی هه موو سالیکی خویندندا هه لسه نگاندن و به دوا چونی ته واو بو هه موو وانه کان له لایه ن مامۆستای وانه کانه وه ده کریت، به نووسراو ده دریت به به رپۆه بهر.
- ۲- مامۆستا پیش نووسینی راپۆرتی هه لسه نگاندنی وانه کان ده بییت بو چونی قوتابیان وه ربگریت.
- ۳- قوتابیان بو چونی خوین به نووسین له سه ر وانه که و چۆنیه تی به رپۆه چونی ده رده برن له ئه نجامی پرکردنه وه ی فۆرمی هه لسه نگاندنی وانه وه که له لایه ن به رپۆه بهری قوتابخانه وه به یارمه تی مامۆستایان ئاماده ده کریت و مامۆستا دابه شیده کات.

مادهی (۳۳):

- ۱- له کۆتایی هه موو سالیکی خویندندا هه لسه نگاندن و به دوا دا چونی ته واو بو ده رباره ی ده رئه نجامه کانی کاری باخچه ی ساوایان و پرۆسه ی فیژیکاری له قوتابخانه له لایه ن به رپۆه به ره وه ده کریت .
- ۲- له هه لسه نگاندنه که خاله به هیژه کان و لاوازه کانی باخچه ی ساوایان یان قوتابخانه دیاریده کرین .
- ۳- ده رئه نجامه کانی هه لسه نگاندنی سالی خویندن، به ئامانجه کانی پلانی کارو به سالی پیشوو به راورد ده کرین. له کاتی تیبینی کردنی خالی لاوازا ده بییت ریگه چاره ی گونجاو دابندرین.

مادهی (۳۴):

هه موو هه لسه نگاندن و به دوا دا چونی که له ناو سیسته می فیژیکاریدا ده کریت، ده بییت له پیناوی گه یشتن به هه موو ئامانجه کانی په ره وه ده و خویندن بییت که له م یاسایه دا هاتوه .

مادهی (۳۵):

ده رئه نجامه کانی هه موو هه لسه نگاندن و به دوا دا چونی که له ناو سیسته می فیژیکاریدا، ده بییت به وردی تۆمار بکرین و ده کریت پیشانی هه موو که س و لایه نیکی په یوه ندیدار بدریت که داوای زانیاری بکات.

مادهی (۳۶):

ئه گه ر به هۆی پرۆسه ی هه لسه نگاندن و به دوا دا چونه وه یان سکالا له باخچه ی ساوایان یان قوتابخانه ده رکه وت که که مووکۆری له جیبه جیکردنی سیسته می فیژیکاریدا هه یه، ده بییت به رپۆه بهر و لایه نی دیکه ی بهر پرسیار چاره سه ری پیویست دابنن بو که مووکۆریه کان.

مادەى (۳۷):

۱- دەبىت لە پرۆسەى فيركاريدا مندالان و قوتابيان بەشداريان پيىبكرىت و بير و بوچونيان بە ھەند وەربگىرىت .

۲- قوتابى دەبىت ھەموو كات مۆلەتى پيىبدرىت كە پرسىيار دەربارەى خویندەنەكەى و چۆنەتى بەرپۆھە بردنى كارەكانى ناو قوتابخانە بكات.

مادەى (۳۸):

ئەنجومەنى قوتابيان

۱- ئەنجومەنى قوتابخانە، كە رېكخراوىكى ناسىياسى قوتابيانى قوتابخانە يە كار دەكات بو ئامادەكردنى ژىنگە يەكى دلنياو لە بار بو قوتابى و پرۆسەى فيربون و گەيشتن بە ئامانجەكانى خویندن.

۲- لە ماوہى مانگى يەكە مى سالى نوپى خویندندا قوتابيان دەتوانن ئەنجومەنى قوتابيان لە قوتابخانەكە يان لە رېگى ھەلبژاردنەو دابمەزىنن بە جورىك كە ھەر پۆلەى دوو نوینەرى ھەبىت.

۳- ئەنجومەنى قوتابيان لە ماوہ يەك كە لە ھەفتە يەك تىنەپەرى لە پرۆسەى ھەلبژاردن دەستەى بەرپۆھە بەرايەتى خويان بو سالى خویندن لە نيو ئەندامانى ئەنجومەن ھەلدەبژىرىت. دەستەى بەرپۆھە بەرايەتى ھەلبژىراویش لە نيو ئەندامەكانيدا سەروكىك بو خوى ھەلدەبژىرىت. ژمارەى ئەندامانى دەستە بە پىقە بارەى قوتابخانە دەبىت .

۴- دەستەكە مافى ھە يە مانگى جارىك لە گەل بەرپۆھە بەرى قوتابخانەدا كۆبىتتەو ھە پىناو زانىارى گۆرپىنەو ھە بەرپۆھە پىشەو ھە بردنى پرۆسەى فيركارى و دىموكراسى لە قوتابخانەكە دا .

۵- بەرپۆھە بەرى قوتابخانە، لە كاتى داخووزى قوتابيان ، بەرپرسىيارە لەوہى كە ئەنجومەنى قوتابخانە لە قوتابخانەدا ھەبىت.

۶- وەزارەتى پەروەردە كارناسانى دەكات و رېنماىى دەردەكات دەربارەى كارکردنى ئەنجومەنى قوتابيان.

مادەى (۳۹):

۱- لە ھەموو قوتابخانە يەكدا، داىك و باوكانى قوتابى (يان سەرپەرشتىارى قوتابى)، دەتوانن ئەنجومەنى داىك و باوكان پىكبھىنن. ئەنجومەنەكە وەرزى جارىك لە گەل بەرپۆھە بەرى قوتابخانە كۆبونەو دەكات لە پىناوى زانىارى گۆرپىنەو، پرسور، گفتوگو و بەرە و پىشەو ھە بردنى پرۆسەى فيركارى لە قوتابخانەكەدا.

۲- بەرپۆھە بەرى قوتابخانە، لە كاتى داخووزى داىك و باوكاندا، بەرپرسىيارە لەوہى كە ئاسانكارى بكات بو ئەوہى ئەنجومەنى داىك و باوكان لە قوتابخانەدا ھەبىت.

مادەى (۴۰):

۱- دە بىت ژىنگەى قوتابخانە بە جۆرىك پىك بخرىت كە ھە موو قوتاببەك لە قوتابخانەدا ھەست بە دلنىايى و ئارامى بكات.

۲- بە پىوھ بەر بەرپرسىيارە لە دابىنكردىنى ژىنگە يەكى دلنيا و ئارام بۆ قوتابيان.

مادەى (۴۱):

۱- بە پىوھ بەرايەتى باخچەى ساوايان و قوتابخانەكان دە بىت چالاكانە كار بكن بۆ پىگەگرتن لە سەرھەلدانى ھە موو جۆرە سەركوتكردىك.

۲- دە بىت ھە موو باخچە يەكى ساوايانى و قوتابخانە يەك پلاننىكى دژە سەركوتكردىنى بە نوسراو ھە بىت و تيايدا ھە موو ئە و كارانە بخرىنە پروو كە دە بىت بكرىن بۆ پىگە لىگرتن و نە ھىشتنى سەركوتكردىن.

۳- ئەگەر مامۇستا يان ھەر كارمەندىك لە سىستەمى فىركارىدا پىيزانى كە جۆرىك لە سەركوتكردىن لە باخچەى ساوايان يان قوتابخانە يەكدا پرووى داوھ دە بىت بە زووترىن كات زانىارىە كە بگويزىتەوھ بۆ بەرپوھ بەرى باخچەى ساوايان يان قوتابخانە بۆ ئەوھى بە پىي پلانى دژى سەركوتكردىن جارەسەرى گونجاو بدۆزرىتەوھ بۆ نە ھىشتنى.

۴- بە پىوھ بەر بەرپرسىيارە لە تۆماركردىنى ھە موو سەركوتكردىك.

دەروازەى سىيەم: وەزارەتى پەروەردە.

مادەى (۴۲):

۱- وەزىر سەرۆكى بالاي وەزارەتە كە يەو، بەرپرسىيشە لە ئاراستە كرىنى ئىشەكانى و سەرپەرشتى و چاودىرىكردىنى بزاقەكانى دەكات، بىرپارو فەرمان و پىنمايىەكان كە پەيوھ ندىيان بە ئەرك و فەرمانى لايەنى ياساى و ئىدارى و ھونەرى وەزارەتە كە و پىكھاتەكانى ھە يە لە چوراچىوھى ئەم ياساىە و لە چوراچىوھى ياسا و سىستەم و پىنمايىەكانى بەركارى تردا لە لايەن وەزىرەوھ دەردە چىت.

۲- وەزارەتە كە بىركارىكى دە بىت، ئەو ئەرك و فەرمانانە دەگرىتە ئەستۆ كە وەزىر پىي دەسپىرىت.

۳- وەزىر چە ند راو پىژكارىكى دە بىت ژمارەيان لە چوار تىپەر ناكان، ئەوانە لە ئىدارەدانى كاروبارى وەزارەتە كە و جى بە جىكردىنى ئەرك و فەرمانى ھونەرى و پەروەردە يىدا يارىدەى وەزىر دەدەن بە مەرجى ھەلگىرى بىروانامەى سەرھەتاي زانكو بن و خاوەن ئەزمون و كەردەش بن.

مادهی (٤٣): ئامانجی وهزارهت.

ئامانجی ئەم وهزارهتە ئەوهیه که نهوهیهکی خویندهوار و چاوکراوه پئی بگهیه نیت که نیشتیمانی خوی خوشبویت و هزری زانستی پهیرهو بکات، ته یار بیئت به زانست و زانیاری و پهوشتی چاک له بهروبومی په رهسه ندنی شارستانی تی بگات و به مافهکانی مروؤف ئاشنا بیئت، برۆای به پره نسیپهکانی دیموکراتی و ئەرک مافهکانی هه بیئت له چوارچیوهی کۆمه لگادا له ئازادی بگات و ههست به بهرپرسیاریهتی بکات، ههلی خویندن و فیروبون بۆ هه رکهسیک فراهه م بکات که ههزی به فیروبونه یان پیویستی به خویندن ههیه.

مادهی (٤٤):

وهزارهت بۆ راپه پاندنی ئەرک و فه رمانهکانی ، ئەم هه نگاوانه ده گریتته بهر:-

- ١- پیویسته سیاسهتی په یوهست به کارهکانی خوی دابریژیت، به مه رجی له سروشتی کۆمه لگه ی کوردستانی و پیداوستی پیشکه وتنی ئەو کۆمه لگه یه وه وه رگیرا بیئت و تاییه تمه ندیی نه ته وه یی که مینه کانیش ره چاو بکات.
- ٢- دهسته بهرکردنی سه رچاوه ی مرویی و ماددی و پیداوستهکانی هونه ری و ریکخستنی پیویست بۆ جی به جیکردنی پلانهکانی په روه رده یی.
- ٣- گۆرینی بهرنامهکانی هه موو قوناغهکانی خویندن به پئی پیداوستی ئەم چه رخه ، به جۆریکی ئەو تو که له گه ل سیاسهتی په روه رده یی و گه شه سه ندنی هه ری می کوردستاندا بگونجیت.

مادهی (٤٥):

وهزارهت بۆ به دیهینانی ئامانجهکانی، ئەم هه نگاوانه ده گریتته بهر:-

- ١- فیڕکارو وانه بیژ و بهرپرسیانی ئیداره ی خویندن و ئاماده و شایسته دهکات و دووباره له ماوه ی رازهکانیا نندا مه شقیان پیدهکات و توانستی پیشه یی و زانستی یان پیده به خشیت و به هاودهنگی له گه ل وهزارهتی خویندن بالآ و توژیینه وهی زانستی و وهزارهت په یوه نیدارهکانی دیکه پشتگیری له پله و پایه یان دهکات.
- ٢- پیکهینانی دهزگی ئیداری و هونه ری پیویست که بتوانیت له وهزارهت که و پاریزگاکانی هه ری میشدا پلان بۆ فیڕکاری و ئیدارهکردنی و سه ره رشتیکردنی دابنیت.
- ٣- ئامادهکردنی بهرنامهگه لی خویندن بنه رتهی و ئاماده یی و پیشه یی و فیڕکردنی گه ورهکان و ئامرازی فیڕکاری و کتیبهکانی خویندن و شیوازهکانی هه لسه نگاندن و تاقیکردنه وه یان بۆ به دیهینانی ساسهتی په روه رده کردن و سه رخواستنی پلانهکان و پیشه خستنیان به پئی لیکۆلینه وه و توژیینه وهی زانستی.
- ٤- په ره پیدانی په وشتی چاک به پئی پره نسیپهکانی لیبوردن و هاوکاری و راستگویی و دلسۆزی.
- ٥- خزمه تکردنی په روه رده ی وه رزشی و هونه ری له هه موو قوناغهکانی خویندندا.
- ٦- دهسته بهرکردنی دامه زاندنی هه موو جۆره پله و شیوهی قوتابخانه حکومهکان و به ریوه بردنیان.

۷- سه‌رپه‌رشتیکردنی قوتابخانه میلیه‌کان و رینماییکردنیاں له په‌روه‌ده‌کردنی تازه فیږبووان به‌پیسی سیاست و ئامانجی فیږکاری.

۸- کردنه‌وهی خویندگی تایبته بۆ له‌ناوبردنی نه‌خوینده‌واری.

۹- دامه‌زاندنی مه‌ل‌به‌ند و په‌یمانگا بۆ فیږکردنی گه‌وره‌کان و راهینانیاں به‌پیسی شیواره‌کانی په‌روه‌ده‌ی وه‌زیفی.

۱۰- مۆله‌تدان و سه‌رپه‌رشتی کردنی ئه‌و باخچه‌ساوايانه‌و قوتابخانه‌و په‌یمانگا نا‌حکومیه‌کان که له‌لایه‌ن که‌رتی تایبته‌وه ده‌کرینه‌وه.

۱۱- خزمه‌تکردنی ته‌ندروستی قوتابخانه‌و ژمه‌خۆراکی قوتابیه‌کان و کارکردن له‌پیناوه‌وه‌دا که بتوانن سوود له‌ئاراسته‌کردن و رینماییی په‌روه‌ده‌یی و پیشه‌یی وه‌ر‌بگرن و که‌لک له‌خزمه‌تگوزاری کۆمه‌لایه‌تی گونجا و بۆ په‌رسه‌ندن و خۆشگوزهرانی خۆیان ببینن و له‌کاته‌کانی ده‌ست به‌تالی خۆیان سوود وه‌ر‌بگرن.

۱۲- خزمه‌تکردنی بینایه‌کانی قوتابخانه‌و هاوبه‌شیکردن له‌دانانی نمونه‌گه‌لی قوتابخانه‌ی به‌سوود و زامنکردنی زۆرکردنی ئه‌و جۆره‌قوتابخانه‌ه له‌رپی دانانی پلانی پیوست بۆ دامه‌زاندنیاں.

۱۳- خزمه‌تکردنی توێژنه‌وه‌ی په‌روه‌ده‌یی و به‌کارهینانی ئه‌و توێژینه‌وانه‌و سوو وه‌رگرتن له‌ئه‌نجامه‌کانیاں، له‌پیناوی په‌ره‌پیدانی سیسته‌می فیږکاری و به‌رزکردنه‌وه‌ی توانستی ئه‌و سیسته‌مه‌دا.

۱۴- خزمه‌تکردنی کتیبخانه‌کانی قوتابخانه‌و په‌ره‌پیدانیاں.

۱۵- توندوتۆلکردنی په‌یوه‌ندی رۆشنیبری له‌گه‌ل ئه‌و ریکخراوه‌نیوده‌وله‌تیا نه‌داکه خزمه‌تی کاروباری په‌روه‌ده‌ده‌که‌ن، به‌تایبته‌تیش ریکخراوی یونسکوی نیوده‌وله‌تی که ریکخراویکی نیوده‌وله‌تیه‌و خزمه‌تی په‌روه‌ده‌ی و زانستی و رۆشنیبری ده‌کات، ئه‌وه‌ش له‌پیناوی پیشخستنی ئاستی رۆشنیبری و زانستی په‌روه‌ده‌یی له‌مه‌هریمه‌دا به‌ئامانجی په‌روه‌ده‌کردنی تازه فیږبووان له‌سه‌ره‌ستی برایه‌تی و خۆشه‌ویستی نیوان گه‌لانی جیهاندا.

۱۶- چالاککردنی هه‌لسوکه‌وت و تیکه‌لی له‌نیوان قوتابخانه‌و ژینگه‌ی ده‌ورپشتیداو به‌هیزکردنی پۆلی ئه‌نجومه‌نه‌کانی باوکان و مامۆستانیاں.

ماده‌ی (۶):

به‌رنامه‌ی په‌روه‌ده‌ی تایبته‌ت دوو جۆره‌ منداڵ و قوتابی ده‌گرێته‌وه :

۱- منداڵی که‌م ئه‌ندام و خاوه‌ن پیداو‌یسته‌ی تایبته‌ته‌کان (که ئاستی ژیریاں لاوازه).

۲- منداڵی به‌هره‌مه‌ندو (ئه‌وانه‌ی ئاستی ژیریاں به‌رزه).

أ- وه‌زاره‌تی په‌روه‌ده‌ به‌رپرسه‌ له‌ به‌شداری پیکردنی مندالانی خاوه‌ن پیداو‌یسته‌ی تایبته‌ت له‌ پرۆسه‌ی خویندن (خویندنی به‌ر‌فراوان) له‌ ناو پۆلی ئاسایی و قوتابخانه‌ی ئاسایی شان به‌شانی مندالانی ئاسایی.

ب- وهزارهتی پهروهده ده بیټ مامؤستای پهروهدهی تایبته دابین بکا که ده رچووی بهشی پهروهدهی تایبته بن له زانکو یان راهینانیاں کرد بیټ له سه ریگکانی فیژکردنی خاوهن پیداو یستی تایبته تیهکان هریه که به ریگی خوی (که م توانای ژیری - ئوتیزم - داو ن سیندروم - HDAD - زمانی اشارات - برایل.....)

ج- سه رپه رشتیاری پهروهدهی تایبته ئه و سه رپه رشتیارانه که شاره زای ته واویان هیه له سه ر چؤنیه تی سه رپه رشتی کردنی بهرنامه ی پهروهدهی تایبته راهینانیاں کردوه ناو نیشانیاں سه رپه رشتیاری پهروهدهی تایبته ته.

د- وهزارهت بوی هیه سه نته ری پهروهدهی پیشوه خت بو مندالانی خاوهن پیداو یستی تایبته له ناو قوتابخانه کانی ئاسایی بکاته وه بو مندالانی پیش ته مه نی ۶ سال و اتا له (۱-۶) بو ئه وهی زیاتر گه شه به توانا کانیان جمو جؤلایان بهینی و با شتر ئاماده بکرین بو قوناغی باخچه و بنه رته ئه وهش سیسته میکی جیهانیه (تدخلی مبر).

ه- وهزارهت به رپسه له ئاماده و په یره و کردنی بهرنامه ی تایبته به به هره داره کان و ئه وانه ی ئاستی ژیریان به رزه بو سازکردنی زه مینه یه کی گونجاو بو زیاتر په ره پیدان به به هره کانیاں و توانا کانیان بو سود وه رگرتن له توانا کانیان.

ماده ی (۴۷):

وهزارهت و په یمانگا و مه لبه نده کانی مه شقکردن خولی شایاندن، بازرگانی، کشتوکال، پیشه سازی، هونه ری و خولی دیکه، به پیی پیداو یستی په ره پیدان ده کاته وه.

ماده ی (۴۸):

۱- بهرنامه و پلانه کانی خویندن و مه رجه کانی وه رگرتن و ئیداره و ریکخستنی تاقیکردنه وه کان و بروانا مه کانی هه موو جوړه خویندنی هه ردوو قوناغه که، که ده قه کانیاں له م یاسایه دا هاتوه، به پیی سیسته می تایبته که وهزارهت لائیحه کانیاں ئاماده ده کات، برپاریان له سه ر ده دریت.

۲- وهزارهت بوی هیه له هه ندی قوتابخانه دا پروقه له سه ر ریکخراوه و بهرنامه و هوی فیژکاری و شیوازی تاقیکردنه وه کان بکات و سوود له ئه نجامه به ده سته پندراوه کان وه رگریت و بیانگشتینی.

ماده ی (۴۹):

به ئیجازه ی نووسراوو به پیی مه رجه کانی وهزارهت نه بیټ هیه چ قوتابخانه یه کی میلی یان بیانی یان باخچه ی مندالان پیک ناهینریت و دانا مه زریت، کاتیکیش ئیجازه ی قوتابخانه که تازه ده کریته وه ئه و هه بوونی ئه و مه رجان ه چاو ده کراین که ده قه کانیاں له یاساو سیسته م و رینماییه کانی وهزارهتی پهروهده دا هاتونه.

مادهی (۵۰):

به‌رنامه و پلانه‌کانی خویندن و مه‌رجه‌کانی وه‌رگرتن و ئیداره و کارو پیکه‌ستن و تاقیکردنه‌وه‌کان له قوتابخانه میلی و بیانیه‌کانداو سه‌رپه‌رشتیکردنی هونه‌ری له و چالاکیه‌دا به سیستمی میکی تایبته دیار ده‌کرین که وه‌زارهت دیاری ده‌کات.

پیکه‌ته‌کانی وه‌زارهت:

مادهی (۵۱):

وه‌زارهت پیک دیت له :-

- ۱- پیکه‌ته‌کانی مه‌رکه‌زی وه‌زارهت.
- ۲- به‌رپوه‌به‌ره گه‌شتیه‌کانی په‌روه‌ده له پارێزگا‌کانی هه‌ریمی کوردستان - عێراق. پیوسته به‌رپوه‌به‌ری گه‌شتی په‌روه‌ده، ئەم خه‌سه‌له‌تانه‌ی خواره‌وه‌ی تیدا فه‌راهه‌م بیته:-
 - أ- ب‌روانا‌مه‌ی سه‌ره‌تای زانکوی به‌ده‌ست هینا بیته و زیاتر له (۱۵) سالی‌ش له په‌روه‌ده‌دا خزمه‌تی هه‌ بیته.
 - ب- له‌ناو ئە‌ندامانی ده‌سته‌ی مامۆستا‌یانی وانه‌ووتنه‌وه‌و فی‌رکاریدا نمونه‌ی که‌سایه‌تی ده‌ستپاک و خاوه‌ن ئە‌زموون بیته.
 - ج- ماوه‌ی به‌رپوه‌به‌ری گه‌شتی په‌روه‌ده چوار سال بۆ جارێک شایانی درێژکردنه‌وه‌یه.

ماوه‌ی (۵۲):

مه‌رکه‌زی وه‌زارهت له‌مانه‌ پیک دیت:-

- ۱- نووسینگه‌ی وه‌زیر.
- ۲- نووسینگه‌ی بریکاری وه‌زارهت.
- ۳- به‌رپوه‌به‌ری گه‌شتی دیوان.
- ۴- به‌رپوه‌به‌رایه‌تی گه‌شتی به‌رنامه‌و هۆبه‌کانی فی‌رکاری و چاپه‌مه‌نیه‌کان.
- ۵- به‌رپوه‌به‌رایه‌تی گه‌شتی چالاکیه‌کانی وه‌رزشی و هونه‌ری.
- ۶- به‌رپوه‌به‌رایه‌تی گه‌شتی فی‌رکاری بنه‌په‌تی و باخچه‌ی مندا‌لان.
- ۷- به‌رپوه‌به‌رایه‌تی گه‌شتی راستکردنه‌وه‌ و تاقیکردنه‌وه‌و ب‌روانا‌مه‌کان.
- ۸- به‌رپوه‌به‌رایه‌تی گه‌شتی فی‌رکردنی ئا‌ماده‌یی و پیشه‌یی.
- ۹- به‌رپوه‌به‌رایه‌تی گه‌شتی پلاندانانی په‌روه‌ده‌یی.
- ۱۰- به‌رپوه‌به‌رایه‌تی گه‌شتی فی‌رکردنی تورکمانی و سریان، پیکه‌ته‌ی تر.
- ۱۱- به‌رپوه‌به‌رایه‌تی گه‌شتی په‌یمانگا‌کانی مه‌شفکردن.

۱۲- به پړوه به رایه تی گشتی بیناسازی و کارگه کان.

مادهی (۵۳):

- ۱- په یکه ری ئیداری مه رکه زی وه زارته و پیکهاته کانی مه رکه زی وه زارته به سیسته م دیار ده کریڼ.
- ۲- وزیر بوی هه یه لیژنه ی هه میشه یی و کاتی به پیی پیویست پیک بهینی، بنچینه و به ندو بهستی پیکهاته کان و پسپوریه کان و دهرماله ی نه ندامه کانشی به رینمایي دیار ده کریڼ بو نه وهی نه و نه رکه به جیبگه ینن که پییانسپیږدراوه و پاووژی هونه ری و په روه رده یی و ئیداری و یاسایی پیشکesh بکه ن. وزیر بوی هه یه بو نه م بهسته سوود له خاوه ن نه زمون و پسپوران و لایه نه په یوه ندیداره کانی دهر وهی ببینیت.
- ۳- وزیر بوی هه یه دوی وهرگرتنی په زامه ندی نه نجومه نی وزیران، به پړوه به رایه تی په روه رده له کاتی پیویستدا له قه زاکان دامه زرینیت تا هه ندی دهسه لاتی به پړوه به رایه تی په روه رده له یه که ئیداریه کانی خویاندا جیبه جی بکه ن و نه وهش به پیی رینمایي ده کریڼ.
- ۴- وزیر بوی هه یه، له کاتی پیویستدا به پړوه به رایه تی و بهش و هوبه ی نوئ له دیوانی وه زارته که یدا بکاته وه.
- ۵- وزیر بوی هه یه گریبهستی له گهل شاره زا عیراقیه کاندایه سته ی.
- ۶- وزیر بوی هه یه دوی وهرگرتنی په زامه ندی نه نجومه نی وزیران گریبهستی له گهل بیانی و کومپانیان کاندایه سته ی بو نه وهی له کاتی پیویستدا سوود له شاره زایی خزمه تگوزاریان له و جیگایانه دا ببینیت.

دروازه ی چواره م: با خچه ی ساویان.

مادهی (۵۴):

- ثا مانجه کانی با خچه ی ساویان
- با خچه ی ساویان کار ده کات بو نه وهی:
- ۱- مندال گه شه بکات و به شدار بیټ، به پیی ته مه نی خوی، له پرۆسه ی فیږکاریدا له ژینگه یه کی دلنیا و نارامدا.
 - ۲- زمانی مندال پیشبکه و بیټ، که سایه تیان به هیز بیټ، ئاشنایان بکات به له شی خویان و ههسته کانی پروابه خو بوون لایان دروست بکات .
 - ۳- هه مووکات مندال ناوه ند بیټ و به پیی پیویستیه کانی مندال کاره کانی با خچه که ریڅخریڼ .
 - ۴- به شیوه یه کی گشتگیر مندال ئاماده بکات بو خویندن له قوتابخانه ی بنه په تیدا.

مادهی (۵۵):

۱- ئەو مندالەیی لە ھەریم دەژی، مافی ھەییە لە ھەرزى پاییزی ئەو سالەدا لە باخچەیی ساوایان ھەربگیڕییت کە تەمەنی دەبییت بە چوار سال .

۲- بە لایەنی کەمەو (۴) کاتژمێر لە پۆژیکدا مندال بۆی ھەییە لە باخچەیی ساوایان بییت.

مادهی (۵۶):

۱- ئەو مندالانەیی کە خاوەن پیداوێستی تاییبەتن لە پرووی فیزیکی یان دەروونیەو دەبییت پیداوێستیەکانیان بۆ دابین بکرییت .

۲- بە پێوە بەری باخچەیی ساوایان بەرپرسیارە لە دابین کردنی پیداوێستیەکان .

مادهی (۵۷):

ژمارەیی مندالان لە گروپەکانی باخچەیی ساوایاندا دەبییت گونجاو بییت کە دابینی ژینگەییەکی تەندروستی گەشەیی مندال بکات.

مادهی (۵۸):

بۆ ئەو مندالانەیی کە دایکیان یا باوکیان دەخوازن وزمانیکی تر یان ھەییە جیاواز لە زمانی کوردی دەبییت باخچەیی ساوایان ھەول بەدات بۆ ئەو ھەیی ئەو مندالانە پێشکەون و گەشە بکەن لە زمانی دایکیاندا لە پال زمانی کوردیدا.

مادهی (۵۹):

۱- دەبییت کارمەندانی باخچەیی ساوایان بیرورا گۆرینەو و گەفتوگۆیان ھەبییت لە گەل دایک و باوکی مندال (سەرپەرشتیاری مندال) دەربارەیی پێشکەوتن و گەشەیی مندالە کە.

۲- دەبییت بە لایەنی کەمەو سالی (۲) جار دیداری گەشە لە نیوان باخچەیی ساوایان و دایک و باوکی مندال (سەرپەرشتیاری مندال) ھەبییت دەربارەیی پرۆسەیی فیڤربوون و گەشەیی مندالە کە.

مادهی (۶۰):

وەرگرتنی مندال لە باخچەیی ساوایان بە پێی ریزبەندی ئەم خالانەیی خوارەو دەبییت:

۱- نزیکیی مالی مندال لە باخچەیی ساوایانەو.

۲- مندالی خاوەن پیداوێستی تاییبەت.

۳- مندالی کە دایک و باوکی (یان سەرپەرشتیار) ھەردوکیان لە یە ک کاتدا ئیش بکەن.

٤٣٤- بیټ بیرو بۆچونی دایک و باوکی مندال (سهرپه رشتیاری مندال) به هه ند وه ربگیریت له پرۆسه ی وه رگرتنی مندال له باخچه ی ساوایان.

ماده ی (٦١):

له گه ل ئه وه ی باخچه ی ساوایان ئیلزامی نیه بۆ مندال، پئویسته حکومه ت له هه ولئ پیشخستنی باخچه ی ساوایان و گه شه پیدانی بیټ، به یارمه تی که رتی گشتی و تاییه ت.

ماده ی (٦٢):

١- نرخ ی جیگایه کی مندال له باخچه ی ساوایانی نا حکومی ده بیټ گونجاو بیټ، به شیوه یه ک ریکبخریت که بارگرانی له سه ر باری ئابوری خیزانیکی مامناوه ند دروست نه کات .

٢- وه زاره ت نرخ ی جیگای مندال دیاری ده کات.

ماده ی (٦٣):

١- له کوتایی هه موو سالتیکدا هه لسه نگاندن و به دواداچوون ده رباره ی ده رئه نجامه کان و شیوه ی ریکخستنی کاره کانی باخچه ی ساوایان ده کریت.

٢- چاره سه ری گونجاو بۆ خاله لاوازه کان دیاری ده کریت.

ماده ی (٦٤):

له کاتی بونی سکالا به رامبه ر باخچه ی ساوایان، به رپوه به ر به رپرسیاره له دروستکردنی بارودۆخیکی له بار بۆ دۆزینه وه ی چاره سه ری گونجاو به هه ماهه نگی له گه ل دایک و باوکی (سهرپه رشتیاری) مندالدا.

ماده ی (٦٥):

١- ئه و که سانه ی که ده بنه مامۆستا له باخچه ی ساوایان پئویسته که شیواوی په روه رده یی بن و هه لگری به لایه نی که مه وه بپروانامه ی به رای ی زانکوی که تاییه ته به کۆلیجه کانی په روه رده و بنه رته و ده کرئ ئه و که سانه ش بگریته وه که شیواوی په روه رده یی بن و هه لگری بپروانامه ی دوو سالی پاش پۆلی دوانزه ی ئاماده یی یان پینچ سالی پاش خویندنی بنه رته ی بن .

٢- ئه و که سه ی که وه ک چاودیر یان کارمه ند له باخچه ی ساوایان کار ده کات ده بیټ به لایه نی که مه وه خاوه نی بپروانامه ی پۆلی تۆی بنه رته ی بیټ.

۳- ئەو كەسەى كە لە باخچەى ساوايان كار دەكات دەبىت بە هېچ سزايەكى ياساى ئابرو بەر سزا نە درابىت كە رېگەر بىت لە كار كەردنى لە باخچەى ساوايان.

دەروازەى پىنچەم: قوناقى بئەپەتى.

مادەى (۶۶):

مە بەست لە خویندىنى بئەپەتى.

- ۱- قوتابخانە كانى خویندىنى بئەپەتى كار دەكەن لە پىناوى بە دەست هینانى زانست و گەشەدان بە توانا كانى قوتابیان. خویندىنە كە بە شىوہ یەك رېكدە خرېت كە ئامادەيان دەكات بۆ ئەوہى بە چالاكانە توانايان هە بىت رېگەى ژيانى خویان هەلبژىرن و ئامادە بن بۆ بەردەوامى لەسەر خویندىن.
- ۲- قوتابخانە كانى خویندىنى بئەپەتى كار دەكەن بۆ ئەوہى سەرچەم مندالانى كوردستان هەر لە تە مەنى شەش سالیەوہ بە (۹) نۆ سالى خویندىنى تەوزىمى (پا بە ندبون) بتوانن كە ساىەتى خویان دروست بكەن.

مادەى (۶۷):

تە مەنى خویندىن

- ۱- هە موو ئەو مندالانى تە مەنیا ن لەو سالەدا دەبىتە ۶ سال، دەبىت دەست بە خویندىنى بئەپەتى بكەن، بە مەرجىك رېگەرى دانپیانراوى تە ندروستى نەبىت، ئەركى وەزارەتە قوتابخانە و خویندىنى بى بە رامبەر بۆ ئەو مندالانە دابىن بكات .
- ۲- قوتابى بۆى هە یە بەردەوام بىت لە خویندىنى بئەپەتى ئەگەر تە مەنى لە ۱۵ سالیئش زیاتر بىت .
- ۳- وەزارەت رېنماىى پىوېست دەربارەى تە مەنى خویندىن دەردەكات.

مادەى (۶۸):

سال و وەرزه كانى خویندىنى قوتابیان:

- ۱- خویندىنى بئەپەتى لە (۹) سالى خویندىن پىك دىت، كە پۆلە كانى (۱) تا (۹) لە خۆ دەگرېت.
- ۲- سالى خویندىن لە وەرزی پايز و وەرزی بە ھار پىكدىت، بە لایەنى كە مەوہ دەبىت (۱۸۰) پوژ لە خۆ بگرېت و ھەر ھەفتەى لە ۲۴ كاتژمىر كە متر نە بىت .

۳- سالنامەى خویندن، به پوژانى خویندن و پشووهوه، له قوتابخانه بنه پرتیهکان له لایه ن وهزاره تی په روه رده وه پیش کوتایی مانگی پینج دهستنیشان ده کریت و قوتابخانه کانی لیئاگادار ده کریته وه.

مادهی (۶۹):

- ۱- خویندن له قوتابخانه بنه پرتیه حکومیه کانداه خوراییه (بی به رامبه ره).
- ۲- قوتابیهکان به بی به رامبه، ته نیا یه ک جار په پرتوکهکانی خویندن وه رده گرن. بو جاری دووهم نرخه په رتوکهکان له لایه ن وهزاره ته وه دهستنیشان ده کریت.
- ۳- هیچ قوتابخانه یه کی حکومی بو نیه داوا ی پاره له قوتابی یان دایکی و باوکی قوتابی بکات ته نانه ت بو کاری پوژانه ش، ته نیا له کاتی به مه به ست تیکدانی شتیك نه بی ت له قوتابخانه که دا.
- ۴- وهزاره ته توانی بازنه ی دابینکردنی پی داویسته یه کانی خویندن فراوانتر بکه ن به پی توانا.

مادهی (۷۰):

زمانی دایک

- ۱- هر قوتابیه ک که دایکی یا باوکی زمانیکی تری هه بی ت جیاواز له زمانی کوردی، بو ی هه یه ئه و زمانه ش بخوینی به مه رجیک ئه و زمانه له مالی قوتابیه که دا به کار به یئیریت و قوتابیه که ش توانایه کی بنه پرتیه هه بی ت له زمانه که دا، له کاتی کدا مه رجه کانی خویندن پر بکه نه وه.
- ۲- زمانی دایک بو ماوه ی دوو کاتژمیر له هه فته یه کدا پیشکه ش به قوتابی ده کریت ئه گه ر به لایه نی که مه وه ۱۰ قوتابی هه بی ت که داوا ی خویندن زمانی دایکیان بکه ن له و قوتابخانه یه دا یا له چه ند قوتابخانه یه کی نزیک یه کتر.
- ۳- وهزاره تی په روه رده به رپر سیاره له جیبه جیکردن، ریکخستن و ده رکردنی رینمایی ده رباره ی خویندن زمانی دایک.

مادهی (۷۱):

دیداری گه شه

- ۱- هر وه رزیکی خویندن ماموستای رابه ری پو ل، قوتابی و دایک و باوکی (یا سه ره رشتیاری یاسایی قوتابی) دیداری گه شه یان ده بی ت ده رباره ی چو نیه تی پشتگیری کردنی پیشکه وتنی زانستی و کومه لایه تی قوتابیه که.
- ۲- زانیاری گورینه وه و گفتوگو له کاتی دیداری گه شه دا باس له هه لسه نگاندنی پیشکه وتنی قوتابیه که به پی پروگرامی خویندن، ده کات.

۳- دیداره که بنیات ده نریت له سه رپیز گرتن له قوتابی و توانا کانی، له کاتی دیداره که دا مامۆستای رابه ری پۆل ده بیئت پلانی پیشکه وتنی که سییتی قوتابی به نوسین پییبت که تییدا باسی گه شهی قوتابی و پیویستییه کانی گه شهی قوتابی ده کریت بۆ گه یشتن به ئا مانجه کانی خویندنه کهی به پیی پروگرامی خویندن.

۴- گفتوگو کانی دیداری گه شه ده نوسرینه وه و له شیوهی پروتوکۆل هه لده گیریت بۆ دیداری وه رزی داها تو بۆ ئه وهی به و شیوه یه به دوا چون بکریت بۆ گه شهی قوتابی له نیوان دوو وه رزی خویندندا.

مادهی (۷۲):

تاقیکردنه وه و هه لسه نگاندنی قوتابی له گه ل پرونامهی خویندن به پیی رینماییه کانی وه زاره ت به پیی سیسته می قوتابخانه بنه په تیه کان ریکده خرین.

مادهی (۷۳):

وانه کانی خویندن

۱- وانه سه ره کیه کانی خویندنی بنه په تی بریتین له:

کوردی

هونه ر

بیرکاری

ئینگلیزی

وه رزش وته ندروستی

عه ره بی

زانستی ئایینه کان

زانسته گشتیه کان

کۆمه لایه تیه کان

۲- بیجگه له وانه سه ره کیه کان ده کریت وانهی تر بخوینریت که وه زاره ت په زامه ندی له سه ر ده رده بریت.

۳- کاری وه زاره ته که به رینماییه کاتژمییری خویندن بۆ وانه کان ریکبخات به و شیوه یه ی که له گه ل قوناغه کانی خویندندا بگونجیت.

- ۱۰- له پۆلى چواره وه له كۆتايى هه ر وه رزىك تا قىكر د نه وه له هه موو وانه كان ئه نجام ده دريٽ.
- ۱۱- له كۆتايى پۆلى ۸ و ۹ تا قىكر د نه وهى نىشتىمانى ئه نجام ده دريٽ له وانه سه ره كيه كان. ئه مه ش له لايه ن وه زاره ته وه به پيټمايى ريټكه خريٽ.

مادهى (۷۷):

۱. نمرهى تا قىكر د نه وه له ۰ تا ۱۰۰ ده بيٽ. نمرهى ده رچون له وانه يه كدا نا بيٽ له ۵۰ كه متر بيٽ.
۲. ده بيٽ پيټو ره كانى هه لسه نگان دن و نمره دانان له لايه ن وه زاره ته وه ئا ماده بكرىٽ، له هه فتهى يه كه مى سالى خويټدن ئاشكرا بيٽ بۆ قوتا بيان .
۳. له كاتى نمره دانانى كۆتايى هه ر وانه يه ك ده بيٽ په چاوى ئه م خالانهى خواره وه بكرىٽ:
- أ- چالاكى قوتا بى له پۇلدا
- ب- ئاستى تيگه يشتنى قوتا بى له وانه كه به شيوه يه كى گشتى.
- ج- ئه نجامى ئه و كارانهى به قوتا بى سپيټ دراوه وه ك نوسيني دارشتن و كارى ماله وه.
- د- ئه نجامى تا قىكر د نه وه كان.

مادهى (۷۸):

بۆ په پينه وه بۆ پۆليكى به رزتر، مه رج نيه قوتا بى له سه رجه م وانه كاندا ده رچوو بيٽ. ئه مه ش له لايه ن وه زاره ته وه به سيسته مى قوتا بخانه بنه ره تيه كان ريټكه خريٽ.

مادهى (۷۹):

هه موو قوتا بيه ك مافى گوپيني قوتا بخانه هه يه به مه رجىك له سه ره تاي وه رزه كانى خويټدنه وه بيٽ و جيگاي خويټدن له قوتا بخانه نوپيه كه دا هه بيٽ.

مادهى (۸۰):

هه موو قوتا بيه ك كه به پيى هه لسه نگان دنى ما مۆستا كهى پيويستى به يارمه تى تا بيه ت و زياتر هه يه ده بيٽ قوتا بخانه به رنامه يه كى تا بيه تى بۆ دا بين بكات، له پيټناوى پيشكه وتن و گه يشتن به ئا مانجه كانى خويټدن.

مادهی (۸۱):

لهسەر هەر ماؤستایه ک پیوسته، له سهرهتای سالی خویندندا، بۆ هه موو وانه یه ک که ده یلئته وه، پلانیکه هه بیته که سهرجه م نه خشه و چالاکیه کانی وانه که له خوی بگریته. پلانه که بهسهر قوتابیان و دایک و باوکیاندا دابهش ده کریته.

مادهی (۸۲):

هه موو قوتابخانه یه کی قوناغی بنه پهرتی کراوه یه له بهردهم سه ره شتیاراندا به مه رجیک ره چاوی بهرده وامی پرۆسه ی خویندن له قوتابخانه که دا بگریته.

مادهی (۸۳):

- ۱- هه موو چالاکیه کی حیزبی بۆ ماؤستایان و کارمه ندانی قوتابخانه له ناو قوتابخانه دا قه ده غه یه.
- ۲- ریکلام کردن له قوتابخانه دا قه ده غه یه.

مادهی (۸۴):

ههر قوتابیه ک دژ به به نده کانی ناو یاسای پهروهده و خویندن هه ل سوکه وت بکات، به پیی سیسته می قوتابخانه بنه په تیه کان هه ل سوکه وتی له گه ل ده کریته.

دهروازهی شه شه م: قوناغی ئا ماده یی.

مادهی (۸۵):

مه بهست له خویندنی ئا ماده یی

- ۱- بنیاتنانی تواناکانی زانستی و پیشه یی لای قوتابی بۆ بهرده وامی له خویندن بۆ دهستپیکردنی خویندن له زانکو و په یمانگانگاندا و به هیزکردنی بازاری کاردا.
- ۲- دارپشتنی بناغه یه کی پته وه بۆ گه شه ی که سایه تی و به شدارکردنی چالاکانه له ژیاننی کومه لایه تیدا و هاندانه له پیناوی پیکه وه ژیاننی کومه لایه تی.
- ۳- بهرده وام بوونه لهسهر ئه و زانست و زانیاریانه که قوتابی له قوناغی بنه په تیدا به دهستی هیناوه و پیشکته وتنی تواناکانی قوتابی که به سهر به خویی و پیکه وهش له گه ل کهسانی تردا له زانست دا قوولبیته وه و توانای به کارهینانی ئه و زانستانه ی هه بیته.
- ۴- ئا ماده کاریه بۆ ژیاننی گه وره سالی، دانانی بناغه یه که بۆ ژیاننی کاری دواروژ.

مادەى (۸۶):

بەرىپرسى سەرەكى قوتابخانە ئامادەيەكان كە وەزارەتى پەرۋەردەيە بە ھەماھەنگى لەگەل وەزارەتە پەيوەندىدارەكانى تردا، دەبىت خويندىنى ئامادەيى بېسەستىتەوہ لە لايەك بە بازىرى كارەوہ و لە لايەك بە خويندىنى زانكو و پەيمانگانەوہ.

مادەى (۸۷):

- ۱- قوتابخانەى ئامادەيى تەنيا بۇ ئەو قوتابيانەيە كە خويندىنيان لە قوتابخانەى بنەپەتى تەواوكردوہ.
- ۲- خويندىنى ئامادەيى تەنيا بۇ ئەو قوتابيانەيە كە لە ولأتدا دەژين. ئەو قوتابيانەى كە لە ھاندەرانەوہ ھاتونەتەوہ ھەرېم و خويندىنى بنەپەتيان لە ھەندەران تەواو كرددوہ بۇيان ھەيە بەشدارى لە خويندىنى ئامادەييدا بكن .
- ۳- ئەگەر قوتابىيەك لە ولأتيكى تر خويندىنى ئامادەيى تەواو كرددبىت، ئەو قوتابىيە لە ئامادەيى وەرناگىرېت.

مادەى (۸۸):

زمانى داىكى

- ۱- ھەر قوتابىيەك كە داىكى يا باوكى زمانىكىتري ھەبىت جياواز لە زمانى كوردى ، مافى ھەيە ئەو زمانەش بخوئى بە مەرجىك ئەو زمانە لە مالى قوتابىيەكەدا بەكاربەھىذرىت و قوتابىيەكەش توانايەكى بنەپەتى ھەبىت لە زمانەكەدا.
- ۲- زمانى داىك ھەفتەى ۲ كاتژمىر پيشكەش بە قوتابى دەكرېت ئەگەر بە لايەنى كەم ۱۰ قوتابى ھەبىت كە داواى خويندىنى زمانى داىكيان بكن لەو قوتابخانەيەدا يا لە چەند قوتابخانەيەكى نزىكىكتەر. وەزارەت بەرىپرسىارە لە جىبە جىكردن، رىكخستن و دەر كردنى رېنمايى دەر بارەى خويندىنى زمانى داىك.

مادەى (۸۹):

- ۱- خويندىن لە ئامادەيى لە جورەكانى تيورى وپيشەيى، پىكھاتووہ. ھەر جورە چەند بەشپىك لە خوى دەگرېت، جورى تيورى برىتيە لە بەشەكانى زانستى و وئژەيى. جورى پيشەيى برىتيە لە بەشەكانى پيشەسازى، بازركانى و كشتوكال.
- ۲- وەزارەتى پەرۋەردە دەسەلاتى كردنەوہى جور و بەشى تازەى خويندىنى لە قوناغى ئامادەييدا ھەيە .

مادهی (۹۰):

حکومت بهرپرسیاره له دابینکردن و گونجاندنی خویندن بو ئه و قوتابیانهی که خاوهن پیداووستی تایبه تن یان پیوستیان به یارمهتی زیاتر هه یه له ریگی دامه زرانندی ماموستای تایبه ته وه و پیکاری تری گونجاو.

مادهی (۹۱):

سال و وهزیه کانی خویندن

- ۱- قوناغی ئامادهیی بریتیه له ۳ سالی خویندن که به پله کانی ده، یانزه و دوانزه ده ناسرین.
- ۲- سالی خویندن پیکدیت له وهزی پایزو وهزی به هار، به لایه نی که مه وه ده بیټ ۲۰۰ رۆژی خویندن بیټ و هه ر پۆژیک له ۴ کاترمیر که متر نه بیټ.
- ۳- سالنامه ی خویندن له قوتابخانه ئاماده ییه کان، به پۆژه کانی خویندن و پشووه وه، له لایه ن وه زاره ته وه پیش کوتایی مانگی پینج دهستنیشان ده کریت و قوتابخانه کانی لی ئاگادار ده کریته وه.

مادهی (۹۲):

- ۱- خویندن له قوتابخانه ئاماده ییه حکومیه کاندایه خوراییه (بیبه رامبه ره). قوتابیه کان به بی به رامبه ر، ته نیا یه کجار په رتوکه کانی خویندن وه رده گرن. بوجاری دووهم نرخی په رتوکه کان له لایه ن وه زاره تی په روه رده وه دهستنیشان ده کریت.
- ۲- هیچ قوتابخانه یه کی حکومی بوی نیه داوای پاره له قوتابی یان دایکی و باوکی قوتابی بکات ته نانه ت بو کاری رۆژانه ش، ته نیا له کاتی به مه به سنتیک دانیشتیکی نه بیټ له قوتابخانه که دا.
- ۳- حکومت و وه زاره تی په روه رده ده توانن بازنه ی دابینکردنی پیداووستیه کانی خویندن فراوانتر بکه ن به پیی توانا.

مادهی (۹۳):

- ۱- هه ر وه رزیکی خویندن ماموستای رابه ری پۆل، قوتابی وله کاتیکی که قوتابی ۱۸ سالی پر نه کردو ته وه، دایک و باوکی (یا سه ره پهرشتیاری یاسایی قوتابی) دیداری گه شه یان ده بیټ ده رباره ی چۆنیه تی پشتگیریکردنی پیشکوتنی زانستی و کومه لایه تی قوتابیه که. زانیاری گۆرینه وه و گفتوگو له کاتی دیداری گه شه دا باس له هه لسه نگاندنی پیشکوتنی قوتابیه که به پیی پرۆگرامی خویندن، ده کات. دیداره که بنیات ده نریت له سه ر ریزگرتن له قوتابی و توانا کانی.

۲- لە کاتی دیداره که دا مامۆستای رابەری پۆل دەبێت پلانی پیشکەوتنی کەسبێتی قوتابی بە نوسین پێبێت که تییدا باسی گەشە قوتابی و پێویستیه کانی گەشە قوتابی دەکرێت بۆ گەشتن به ئامانجه کانی خویندنه کهی به پێی پرۆگرامی خویندن.

۳- گفتوگۆکانی دیداری گەشە دەنوسرینه وهو له شیوهی پرۆتۆکۆل هه لده گیریت بۆ دیداری وهزی داها تو بۆئوهی به وشیه یه به دواچون بکریت بۆ گەشە قوتابی له نیوان دوو وهزی خویندنا.

مادهی (۹۴):

به لایه نی که مه وه هه فته یه ک پیش دهست پیکردنی خویندن، وه زاره تی په روه ده پا به نده به دا بینکردنی په رتوکه کانی خویندن بۆ قوتا بیان.

مادهی (۹۵):

۱- قوتابی پێویسته به شداری بکات له وانەکان و هه موو چالاکیه په روه ده ییه کانی قوتا بخانه.
۲- ئاماده نه بوونی قوتابی ته نیا له و کاتانه دا ده بێت که نه خۆشه یان مۆلە تی فه رمی پیدراوه له لایه ن قوتا بخانه وه.

۳- له کاتی ئاماده نه بوونی قوتابی له قوتا بخانه، به زووترین کات دایک و باوک یا سه ره رشتیاری قوتابی ئاگادار ده کریته وه له لایه ن قوتا بخانه وه.

۴- وه زاره ت رینمایی پێویست ده رباره ی به شداری قوتابی له وانەکاندا ده رده کات.

مادهی (۹۶):

تا قیکردنه وه هه لسه نگاندنی قوتابی له گه ل بروانامه ی خویندن له لایه ن وه زاره ته وه به رینمایی ریکده خرین، به مه رجیک تا قیکردنه وه ی نیشتمانی له کۆتایی هه ر سالیکه ی خویندنی ئاماده یی بۆ چه ند وانه یه کی سه ره کی ئه نجام بدریت.

مادهی (۹۷):

۱- نمره ی تا قیکردنه وه له ۰ تا ۱۰۰ ده بێت. نمره ی ده رچون له وانە یه ک دانا بێت له ۵۰ که متر بێت.
۲- ده بێت پێوه ره کانی هه لسه نگاندن و نمره دانان له لایه ن وه زاره ته وه ئاماده بکریت، پیش سه ره تایی هه ر سالیکه ی خویندن ئاشکرا بێت بۆ قوتا بیان.

۳- له کاتی نمره دانانی کۆتایی هه روانه یه ک ده بێت په چاوی ئه م خالانه ی خواره وه بکریت:

أ- چالاکی قوتابی له پۆلدا

ب- ئاستى تيگە يىشنى قوتابى لەوانەكە بەشىۋە يەكى گىشتى

ت- ئەنجامى ئەو كارانەى بە قوتابى سىپىردراۋە ۋە ك نوسىنى دارپشتن و كارى مالە ۋە

پ- ئەنجامى تاقىكردنە ۋە كان

۴- بىروانامەى كۆتايى ئامادەى لەسەر ئەنجامى نمرەكانى ھەرسى سالى ئامادەى ھەژمار دەكرىت، لە ۱۰ نمرەى ھەر وانە يەكى سەرەككىدە، ۲۰ نمرەى لە پۆلى ۱۰، ۲۰ نمرەى لە پۆلى ۱۱ و ۶۰ نمرەى لە پۆلى ۱۲ كۆدەكرىتە ۋە.

مادەى (۹۸):

بۆپەرىنە ۋە بۆ پۆلىكى بەرزت، مەرج نىە قوتابى لەسەر جەم وانەكاندا دەرچووبىت. ئەمەش بەسىستەمى خويىندنگە ئامادەى يەكان رىكەدە خرىت.

مادەى (۹۹):

ھەموو قوتابىەك مافى قوتابخانە كۆرىنى ھە يە بە مەرجىك لەسەر تەى ۋە رزەكانى خويىندنە ۋە بىت و جىگى خويىندن لە قوتابخانە نوپىەكە دا ھە بىت.

مادەى (۱۰۰):

ھەموو قوتابىەك بۆى ھە يە نارەزايى دەربىر پىت بەرامبەر ئەو نمرە يەى ۋە رىگرتو ھە لای بەرپو ھەرى قوتابخانەكەى. ئەگەر قوتابىەكە ھە رپازى نە بو، ئە ۋە نارەزايىەكە بە رزەكرىتە ۋە بۆ ئە ۋە شوپىنەى كە ۋە زارەت دەست نىشانى دەكات.

مادەى (۱۰۱):

ھەموو قوتابىەك كە بەپى ھەلسەنگاندى مامۇستاكەى پىۋىستى بە يارمەتى تايبەت و زىاتر ھە يە دە بىت قوتابخانە بەرنامە يەكى تايبەتى بۆ دابىن بكات، لە پىناۋى پىشكە وتن وگە يىشتن بە ئامانجەكانى خويىندن.

مادەى (۱۰۲):

لەسەر ھەر مامۇستايەك پىۋىستە، لەسەر تەى سالى خويىندندا، بۆ ھەموو وانە يەك كە دە يلىتە ۋە، پلاننىكى ھە بىت كەسەر جەم نە خشە ۋە چالاكىەكانى وانەكە لە خۆى بگرىت. پلانەكە بەسەر قوتابىاندا دابەش دەكرىت.

مادهی (۱۰۳):

هه موو قوتابخانه یه کی قوناغی ئاماده یی کراوته وه له بهردهم سه رپه رشتیاری په روه رده یی وکارگیږی به مه رجیک په چاوی به رده وامی پرۆسه ی خویندن له قوتابخانه که دابکریت.

مادهی (۱۰۴):

پرۆزه ی ئاماده یی

۱- یه کی که له وانه کانی ئاماده یی بریتیه له (پرۆزه ی ئاماده یی) که له پۆلی یانزه و دوانزه دا قوتابی کاری له سه ر ده کات بو ماوه ی ۱۰۰ کاتر میږی خویندن.

۲- هه ر قوتابی به که پرۆزه که ئه نجام نه دات نمره ی کوتابی وه رناگریت.

۳- پرۆزه که ده کریت یه که قوتابی یا ۲ - ۴ قوتابی به یه که وه بیکن. نمره دانان له سه ر پرۆزه که ده رچونه یا ده رنه چونه.

۴- له پرۆزه که دا ده بیث کاریکی مه یدانی تیادا بکریت.

۵- وه زارته ی په روه رده به رپرسیاره له ریکخستن و زانیاریدان له سه ر وانه ی پرۆزه ی ئاماده یی.

مادهی (۱۰۵):

۱- هه مو چالاکیه کی حیزبی کارمه ندانی قوتابخانه له ناو قوتابخانه دا قه ده غه یه.

۲- ریکلام کردن له قوتابخانه دا قه ده غه یه.

مادهی (۱۰۶):

هه ر قوتابی به که دژ به به نده کانی ناو یاسای په روه رده و خویندن هه لس و کهوت بکات، به پیی سیسته می خویندنگه ئاماده یی به کان هه لسوکه وتی له گه ل ده کریت.

دەروازەى حەوتەم: قوتابخانە و پەيمانگە نا حکومىيە كان

ھەموو بەندەكانى ناو ياساى پەرورەدە و خویندن دەربارەى قوناغەكانى بنەپەتى و ئامادەى بۇ قوتابخانە و پەيمانگە نا حکومىيە كانىشە بەرپە چاوكردنى ئەم ماددانەى خوارەو ەكە تەنیا تايبەتن بە قوتابخانە و پەيمانگە نا حکومىيە كان:

مادەى (۱۰۷):

قوتابخانە و پەيمانگەى نا حکومى بۇ دەستە بەرکردنى ئەم ئامانجانەى خورەو دادە مەزىن:

- ۱- رەخساندى بوارى زياتر بۇ پەرورەدە و فيرکردن، وپراى تواناكانى حكومت، بە مەبەستى پەرەپيدان، يارمەتيدان و گەيشتن بە ئامانجەكانى پرۆسەى فيركارى.
- ۲- دابىن وئامادەكردنى پيداويستىيە جوراوجورەكانى مؤديرنکردنى پرۆسەى پەرورەدە و فيركارى لە ريگەى پرۆگرام و ريكارى مؤديرن بە پىي بنەما و پرەنسيپەكانى ئەم ياسايە.
- ۳- رەخساندى زەمىنەى گونجاو بۇ كىپركى لە بوارى پەرورەدە و فيركارى.
- ۴- هاندانى پرۆسەى وە بەرھىنانى نىشتىمانى و بيانى لە ھەريمدا لە بوارەكانى پەرورەدە و فيركاريدا.
- ۵- گرنگيدان بە فيرکردنى زمانە بيانىيە زىندووەكان لە پال پرۆگرامە فيركارىيە برپاردراوەكان.
- ۶- رەخساندى دەرفەتى زياتر لە بەردەم رەوەند و بيانى و گەراوەكانى ھەريم لە دەرەوہى ھەريم.

مادەى (۱۰۸):

- ۱- قوتابخانە و پەيمانگە نا حکومىيە كان بۇيان ھەيە نرخی سالانەى خویندن وەربگرن.
- ۲- برى پارەى سالانە دابەش دەكرىت بەسەر دوو بەشدا، بەشىكيان پيش دەستپىكى وەرزى پايز دەدرىت و بەشىكەى تر پيش دەست پى کردنى وەرزى بە ھار.
- ۳- نابىت ھىچ پارەيەكى تر بۇ نمونە بۇ كتيب و چالاكى وەربگىريت لەكاتى سالى خویندندا.

مادەى (۱۰۹):

- ۱- قوتابخانە و پەيمانگەى نا حکومى بۇيە ھەيە پرۆگرامى وانەى خوى ھەبىت بە مەرجىك سى مانگ پيش دەست پىكى سالى خویندن پيشكەش بە وەزارەت كرابىت و پاش ئەو وەزارەت پەسەندى كرىبىت.
- ۲- دەبى وەزارەت لە ماوہى مانگىدا ريكارەكانى وەلام دانەو و پەسەند كرىن بە ئەنجام بگەينى.

مادهی (۱۱۰):

۱- قوتابخانه و پهیمانگه ناحکومیهکان بۆیان ههیه، ههروهك قوتابخانه حکومیهکان، نمره دابنن لهسهر ئه و پرۆگرامی وانانهی که وهزارهت پهسهندی کردوه. نمرهکان بهکاردههینرین ههروهك قوتابخانه حکومیهکان بۆ خویندن له ئاستیکی بهرزتردا یان بۆ بهدهستهینانی کار. نمرهکان لای وهزارهتی پهروهده تۆمار دهکرین وهك زانیاری.

۲- قوتابخانه و پهیمانگه ناحکومیهکان پابهندن به پهپهوهکردن و بهکارهینانی تاقیکردنهوهی نیشتمانی به هه مان شیوهی قوتابخانه و پهیمانگه حکومیهکان.

مادهی (۱۱۱):

قوتابخانه و پهیمانگه ناحکومیهکان بۆیان ههیه کاتی خویندن زیاتر له سالنامهی خویندن قوتابخانه و پهیمانگه حکومیهکان دابنن.

مادهی (۱۱۲):

ئهگهر ژمارهی ئه و قوتابیانهی که داوای خویندنیاں کردوه له قوتابخانهیهکی ئه هلیدا زیاتر بو له ژمارهی کورسیهکانی خویندن، ئه وه وهرگرتن به پرۆسهی تیر و پشکی ئاشکرا دهبیئت. ئه و مندالانهی له باخچهی ساوایانی هه مان قوتابخانه وه دین یان له پۆلیکدا ده میننه وه کورسی خۆیان له قوتابخانه که وهردهگرن به بی ئه وهی به پرۆسهی وهرگرتنه که دا برۆن.

مادهی (۱۱۳):

دهبیئت کردنه وهی پۆلی تازه به مۆلهتی وهزارهتی پهروهده بیئت.

مادهی (۱۱۴):

۱- قوتابی بۆی ههیه بهردهوام بیئت لهسهر خویندنه کهی به مهرجیک کرپی سالانهی دابیت.
۲- دوورخستنه وهی قوتابی له قوتابخانه و پهیمانگه ناحکومیهکانب هپی یاسای پهروهده و خویندن ههریمی کوردستان دهبیئت.

مادهی (۱۱۵):

قوتابخانه و پهیمانگهی ناحکومی بۆی ههیه نه خشهی وانهکانی خۆی هه بیئت و سه رهتا و کوتابی پۆژی خویندن دیاری بکات به مهرجیک که هه مو مه رجهکانی کاتهکانی خویندن ناو یاسای پهروهده و خویندن پر بکاته وه.

مادهی (۱۱۶):

قوتابخانه و په یمانگه ناحکومیه کان بۆیان هه یه خۆیان رېبه رایه تی پرۆسه ی خویندنی ناو قوتابخانه که یان بکه ن به مه رجی له ماده کانی ناو یاسای په روه رده و خویندن لانه دن.

مادهی (۱۱۷):

قوتابخانه و په یمانگه ناحکومیه کان بۆیان هه یه بودجه که یان ریک بخه ن به و شیوه یه ی که خۆیان به په سه ندی ده زانن.

مادهی (۱۱۸):

ده بیټ هه موو قوتابخانه کان کتیبه کانی خویندنیان وه رگرتبیټ یان دابینکردبیټ بۆ قوتابیه کانیان له یه که م رۆژی سالی خویندندا. ئەگینا ده بیټ ۱۰٪ ی پاره ی سالانه ی خویندن بۆ قوتابیه که بگه ریته وه.

مادهی (۱۱۹):

- ۱- هه ر که سیکی سروشتی یان مه عنه وی، به ته نیا یان به کومه ل، مافی دامه زانندی قوتابخانه و په یمانگه ی ناحکومی هه یه به گویره ی حوکمه کانی ئەم یاسیه.
- ۲- رینگه به هیچ حیزب ورپیکخراویکی سیاسی یان ئاینی نادریت که قوتابخانه یان په یمانگه ی ناحکومی دامه زینیی.

مادهی (۱۲۰):

وه زاره ت پیویسته مۆله تی کردنه وه ی قوتابخانه یان په یمانگه ی ناحکومی بداته لایه نی داواکار ئەگه ر ئەم مه رجانه ی خواره وه پر بکاته وه:

- ۱- کارمه ندی پیویستی وه ک ماؤستا و به رپوه به ری هه بیټ
- ۲- جینگا و شوینی په روه رده یی گونجاوی هه بیټ.
- ۳- زانیاری و ئەزمونی سی سالی کارکردنی له بواری فیڤرکاریدا هه بیټ .
- ۴- په یپه وپرۆگرامی لایه نی داواکارکۆک بیټ له گه ل یاسای په روه رده و خویندن.

مادهی (۱۲۱):

یه که م: پیویسته داواکاری پیشکه شکر او ئەم بابه تانه ی خواره وه له خۆ بگریټ:

- ۱- دیاریکردنی ئا مانجه گشتی و تایبه تیه کان

۲- ديارىكردى سوودى پەروەردە يى پېرۆژەكە

۳- ديارىكردى سەرچاۋە دارايىيەكان و لايەنى پالپشتكار

۴- ديارىكردى ژمارەى قوتابيان و ژمارەى پۆلەكان

۵- زمانى خویندن

۶- پلانى خویندن و ماۋەى پېشنياركرارو بۆ بەدەستھيئانى بېروانامەى دەرچون.

۷- رېگە و شيۋازەكانى وانه وتنەوہ.

۸- بېروانامەى خویندى مامۇستايى، تويزەرانى كۆمەلايەتى و دەرۋنى، بەرپۆہ بەرەكان و رەگە زنامەكانيان.

۹- تاقىگە و كتيبخانە و بەش و ھۆلەكانى خویندن و دابىنكردى چاودىرى، سەلامەتى، پاك و خاوينى و

چالاكىيە جۆرا و جۆرەكانى قوتابخانەكە .

دوۋەم: پېۋىستە پېرۆژەكە لەگەل بە ھا نىشتىمانى و پرەنسىپە گشتى و تايبەتيةكانى پەيرەوكرارو لە سىسەتى فيركارى ناكۆك نە بىت.

سىيەم: پېۋىستە پېرۆژەكە خزمەتدك بە ئامانجەكانى ياساى پەروەردە و خویندن بكات.

چوارەم: پېۋىستە دواكارىيەكە پېش كۆتايى ماننگى چوار پېشكەش بكرىت.

پېنجەم: كارمەندى وەزارەت بۆى نىيە داۋاى كردنەوہى باخچەى ساوايان، قوتابخانە، يان پەيمانگا بكات، ھەروہا نابىت ھاوبەش بىت.

شەشەم: پېۋىستە وەزارەت پېش كۆتايى ماننگى يەك رېنمايى سەبارەت بە وردەكارى مەرچەكانى وەرگرتنى مۆلەت ئاشكرا بكات.

مادەى (۱۲۲):

پېۋىستە لەسەر وەزارەت سەيرى داۋاكارىيەكە بكات كە لە سى رۆژ لە رېكەوتى پېشكەشكردى تېپەر نەكات، وە پېۋىستە رەتكردنەوہى داۋاكارىيەكە پالپشت بىت بە پاساۋىكى ياساى.

مادەى (۱۲۳):

ئەگەر وەزارەتى پەروەردە لە ماۋەى ياساى ديارىكرارودا وەلامى داۋاكارىيەكەى نەدايەوہ، ئەوا داۋاكارىيەكە بە پەسەند ھەژمار دەكرىت بە مەرچىك داۋاكارى پېشكەشكرارو ھەموو مەرچەكانى داۋاكردىن كە لەم ياسايەدا ھاتوۋە پر بكاتەوہ.

مادهی (۱۲۴):

نابیت قوتابخانه له و شویننه پهمه ندى له سهر وهرگراوه بگويزرته وه، ته نيا پاش وهرگرتنى پهمه ندى و وزارت به نوسراو نه بئت.

مادهی (۱۲۵):

پئويسته به رپوه بهرى قوتابخانه يان په يمانگه ي نا حكومى ئه م مهرجانه ي خواره وه ي تيدابئت:

۱- به لاي كه م هه لگري برپوانامه ي زانكويى به رايبى بئت و سه لامه تى ته ندروستى شياو بئت بو كاركردن له م پيشه يه دا.

۲- پئويسته له رووى په روه رده ييه وه ليها توو بئت و ماوه ي كاركردن له بواري په روه رده دا له پينچ سال كه متر نه بئت.

۳- پئويسته به تاوانيكى ئا برپو بر حوكم نه درابئت و به سزايه كى په روه رده يي به رچاو سزانه درابئت.

مادهی (۱۲۶):

يه كه م: پئويسته ئه م مهرجانه ي خواره وه له ئه ندامانى دهسته ي ماموستايان و وانه بيژان بينه دى:

۱- پئويسته ده رچوى زانكو يان په يمانگه بئت.

۲- له رووى ته ندروستى و په روه رده ييه وه ليها توو بئت.

دووهم: پئويسته رپژه ي ئه ندامه هه ميشه ييه كانى دهسته ي ماموستايان له ۷۰٪ ي كوى گشتى كارمهنده وانه بيژه كان كه متر نه بئت.

مادهی (۱۲۷):

يه كه م: به رپوه به رايه تى قوتابخانه و په يمانگه نا حكوميه كان به رپرسن له دابينكردنى ماف و جياو كه ماددى و مه عنه وييه كانى ماموستا و فه رمانبه ره كانيان له ماوه ي خزمه تى كرديان له و قوتابخانه و په يمانگه نا حكوميه كاندا به پيى گرپبه ست.

دووهم: ماوه ي خزمه تى ماموستا و فه رمانبه ران له قوتابخانه و په يمانگه نا حكوميه كاندا بو مه به ستى به رزكردنه وه و سه رموچه و خانه نشينى هه ژماره كريت .

سپيه م: نابيت قوتابخانه و په يمانگه نا حكوميه كان به بى پاساوى ياسايى ماموستا و فه رمانبه رانى ده ربكات.

چوارهم: پئويسته به رپوه به رايه تى قوتابخانه و په يمانگه نا حكوميه كان ئه و تو مارانه بگرنه ده ست كه وا ياساى دهسته بهرى كو مه لايه تى به مه رجى داناون بو جيگيركردنى مافى كارمهنده كانى له ماموستا و فه رمانبه ر و كارگوزاره كان .

مادهی (۱۲۸):

قوتابخانهی تایبته به په وهند یان پانا بهران، مافی خوځانه زمانی فهرمی خوځان له خویندن و فیرکردندا به کار بهینن، به مه رجیک زمانی کوردی تیایدا بخویندریته به پیی پروگرامیکی تایبته که وهزارته برپاری له سه رده دات.

مادهی (۱۲۹):

پرنسیپه بنه په تیه کانی وه رگرتنی قوتابیان به م شیوه یه ی خواره وه ده بیته:
یه که م: وه رگرتنی قوتابیان له په یمانگه نا حکومیه کاندایا به در ده بیته له مه رجی ته مه ن و تیکرپی متمانه پیکراو له سیسته می وه رگرتن له قوتابخانه حکومیه کاندایا.
دووه م: قوتابخانه و په یمانگه نا حکومیه کان له کاتی دیاریکراودا هه لده ستن به پیشکه شکردنی پلانی وه رگرتنی قوتابیان به وهزارته بو نا گاداری.
سییه م: گواستنه وهی قوتابیان له قوتابخانه و په یمانگه حکومیه کانه وه بو قوتابخانه و په یمانگه نا حکومیه کان و به پیچه وانه وه، به سیسته می تایبته به وه رگرتن و گواستنه وه ده بیته که وهزارته رییمای بو درده کات.

مادهی (۱۳۰):

مافی قوتابیان قوتابخانه و په یمانگه نا حکومیه کان وه ک مافی قوتابیان دایمه زراوه حکومیه کان پاریزراو ده بیته.

مادهی (۱۳۱):

په سه ندرکردنی پروانامه و یه کسانکردنی و به لگه نامه کانی درچوون له قوتابخانه و په یمانگه نا حکومیه کان هه روه ک قوتابخانه و په یمانگه حکومیه کان له لایه ن وهزارته وه ده بیته.

مادهی (۱۳۲):

له هه ر قوتابخانه یه ک یان په یمانگه یه کی نا حکومی به م شیوه یه ی خواره وه نه نجومه نیکی کارگیبری پیک ده هیئریت:

یه که م: خاوه نی قوتابخانه یان په یمانگه ی نا حکومی، وه یه گه ر خاوه ندریته به کومه ل بیته، نه وا نوینه رییم تا سی بو خوځان هه لده بزیرن.

دووه م: به ریوه به ری قوتابخانه یان په یمانگه ی نا حکومی

سییه م: دوو نوینه ر له دهسته ی ماؤستایان

چواره م: تویره ری کومه لایه تی قوتابخانه یان په یمانگه ی نا حکومی .

مادەى (۱۳۳):

مۆلەتى پەسەند كىردنى قوتابخانە يان پەيمانگەى ناھكىمى نابىت دەستاۋ دەستى پىبكرىت و لە خاۋەنىكەۋە بگويزرىتەۋە بۇ خاۋەنىكى نۆى بە بى پەزامەندى فەرمى ۋە زارەت، ئەۋەش لە كاتىكدا دەبىت كە سالىك بەسەر دامەزاندنى قوتابخانە يان پەيمانگە تىپەرى بىت و داۋاكارە تازەكە ھە موو مەرجەكانى كىردنەۋەى قوتابخانەى ئە ھلى تىدابىت.

مادەى (۱۳۴):

ئەگەر پەسەند كىردنى قوتابخانە يان پەيمانگەى ناھكىمى لەسەر بناغەى ھەلە بىرىرى لەسەر درابىت ئەۋە دەبىت بىرىرى پەسەند كىردنەكە ھەلبەشىتەۋە.

مادەى (۱۳۵):

۱- ھە موو قوتابخانە يان پەيمانگەىكى ناھكىمى كراۋەىە بۇ ھە موو مندالىك و قوتابىەك كە لە تەمەنى قوتابخانەدا بىت و بتوانىت نىرخى سالانى خويندن بدات.
۲- ھىچ قوتابخانەىكى ئە ھلى بۇى نىە قوتابىەك ۋەرنەگرىت بە ھۆى كەم ئەندامى قوتابىەكەۋە يان بە ھۆى ھەر مەرجىكەۋە بىت كە دژ بە بە ھا و بنە ما گشتىەكانى ناۋ ياساى پەروەردە و خويندن بىت.

مادەى (۱۳۶):

ناۋى قوتابىەكانى قوتابخانە و پەيمانگە ناھكىمىەكان لای ۋەزارەتى پەروەردە تۆمار دەكرىن تە نىا بۇ زانىارى.

مادەى (۱۳۷):

قوتابخانە و پەيمانگە ناھكىمىەكان بۇيان ھەىە ھە موو پۆلەكانى خويندنىان ھەبىت يان ھەندى لە پۆلەكان.

مادەى (۱۳۸):

ھە موو قوتابخانە يان پەيمانگەىكى ناھكىمى دەبىت كراۋە بىت بۇ پىرۆسەى پىشكنىن و سەرپەرىشتىارى بە ھەمان شىۋەى قوتابخانە ھكىمىەكان.

مادەى (۱۳۹):

قوتابخانە و پەيمانگە ناھكىمىەكان بۇيان ھەىە كارمەندان دابمەزىرىنن بەۋ شىۋەىەى پىۋىستىان پىى ھەىە. موچەى ما مۆستاكان و كارمەندان لە لایەن قوتابخانەكەۋە دىارى دەكرىت.

مادهی (۱۴۰):

نابیت له هیچ قوتابخانه یه ك یان په یمانگه یه کی ناحکومی په مز و دروشمی ناکوک له گه ل پرنسیپه کانی پیکه وه ژبانی ئاشته وایی، ئایینی یان نه ته وه یی گه لی کوردستان به کار به یئذریټ.

مادهی (۱۴۱):

مۆلّهت سه ندنه وه

وه زارعت بوی هه یه مؤلّهت له قوتابخانه یه کی ناحکومی سه نیټه وه ته نیا له م حاله تانه ی خواره وه دا
۱- ئه گه ر به هه له مؤلّهت درا بوو به قوتابخانه یه ك که مه رجه کانی دامه زرانندی قوتابخانه ی ئه هلی پر نه کاته وه.

۲- ئه گه ر ئه نجامه کانی قوتابخانه یه کی ناحکومی زور خراپ بوو، دوا ی دوو جار ئا گادار کړدنه وه ی به نووسراوی فه رمی، ئه نجامه کان به خراپی مانه وه و گرفته کان چاره سه ر نه کړان.

۳- ئه گه ر قوتابخانه که پاش ئا گادار کړدنه وه ی فه رمی له لایه ن وه زاره ته وه که موکوړپه کانی چا ک نه کړدنه وه چه ند جاړیک.

۴- ئه گه ر قوتابخانه یه ك یان په یمانگه یه کی ناحکومی پیچه وانه ی بڼه ما کانی یاسای په روه رده و خویندن کار بکات و پاش دوو جار ئا گادار کړدنه وه ی فه رمی.

مادهی (۱۴۲):

۱- برپاری هه لوه شان دنه وه ی مؤلّهت یان داخستنی قوتابخانه یان په یمانگه یه ك ده بیټ به نووسراوی فه رمی بیټ و هوکاره کانی نیش ئا مازه ی پیکر ابیټ.

۲- خاوه نی قوتابخانه یان په یمانگه ناحکومی هه مافی هه یه تانه له برپاری هه لوه شان دنه وه ی مؤلّهت یان داخستنی قوتابخانه یان په یمانگه ناحکومی هه که بگریټ له به رده م ئه نجومه نی وه زیراندا له ماوه یه ك که له ۱۵ رۆژ له ریکه وتی پیږا گه یان دنی تیپه ر نه کات و ئه نجومه نیش له ماوه ی ۱۵ رۆژ له ریکه وتی پیشکه شکر دنی داواکارییه که، برپاری کوټایی خوی دهرده کات و برپاره که ش شیاوی تانه لیدان ده بیټ له به رده م دادگی کارگیږیدا.

مادهی (۱۴۳):

هر قوتابخانه یه ك یان په یمانگه یه کی ناحکومی سه ریچی حوکمه کانی ئه م یاسایه بکات، ئه وا به داشکانی ۱۰ تا ۳۰٪ نرخ ی سالانه ی خویندنی قوتابیان سزا ده دریټ. داشکانه که بو قوتابیه کان ده گه ریږدنه وه.

مادهی (۱۴۴):

له حاله تی داخستنی قوتابخانه یان په یمانگه ی نا حکومی به شیوه یه کی هه میسه یی، ئه وا وه زارته هه لده ستییت به گواستنه وهی قوتابیه کان بو قوتابخانه یه ک یان په یمانگه یه کی حکومی یان نا حکومی هاوشیوه به بی ئه وهی سالی خویندنیان له کیس بجییت یان له پرووی مادهیه وه زهرمه ند بن.

مادهی (۱۴۵):

پیویسته له سه ر قوتابخانه و په یمانگه نا حکومیه مؤله ت پی دراوه کان، له ماوهی که له سه ره تای سالی خویندنی ۲۰۱۳-۲۰۱۴ تیپه ر نه کات، خو یان بگونجینن له گه ل حوکمه کانی ئه م یاسایه دا.

مادهی (۱۴۶):

قوتابخانه و په یمانگه نا حکومیه کان به پشکنینی ته کنیکی و کارگیړی وه زارته پا به ند ده بن. به ریوه به رایه تی ته ندروستی قوتابخانه کان، له پرووی ته ندروستی و چاره سه رییه وه، سه ره رشتی قوتابخانه و په یمانگه نا حکومیه کان ده کات.

مادهی (۱۴۷):

نابیت قوتابی یان که سوکاری به ئه رکی دارایی یان پیبه خشین له قوتابخانه و په یمانگه نا حکومیه کاندایا به ند بکرین بیجگه له کرپی خویندن نه بییت.

دهروازهی هه‌شتمه: دهزگای پشکنین و هه‌سه‌نگاندنی سیسته می فیڤرکاری

دهزگای پشکنین و هه‌سه‌نگاندنی سیسته می فیڤرکاری پشکنین، به‌دواداچون، هه‌سه‌نگاندن و په‌ره‌پیدانی سیسته می فیڤرکاری له باخچه‌ی ساوایان، قوتابخانه‌کان و په‌یمانگان ده‌کات له ژیر سه‌ره‌په‌رشتی ئه‌نجومه‌نی وه‌زیراندا به هه‌ماهه‌نگی له‌گه‌ل ئه‌نجومه‌نی بالای په‌روه‌ده و وه‌زاره‌تدا.

ماده‌ی (١٤٨):

یه‌که‌م: ئا‌مانجی ده‌زگا

ئا‌مانجی ده‌زگا به‌ه‌یزکردن، هه‌سه‌نگاندن و په‌ره‌پیدانی سیسته می فیڤرکاری هه‌ریم به‌پیی یاسای په‌روه‌ده و خویندن به مه‌به‌ستی گه‌یاندنی باشترین سود به‌مندالان و قوتابیان هه‌ریم. دووهم: ئه‌رکه‌کانی ده‌زگا‌که:

- ١- پشکنین و به‌دواداچونی قوتابخانه و په‌یمانگان بۆ د‌ل‌ن‌یا‌بوون له ئاستی زانستی و شیوازی کارکردن‌یان.
- ٢- کارکردن بۆ سود وه‌رگرتن و گ‌ر‌ن‌گ‌ید‌ان به‌و لیکۆلینه‌وانه‌ی له هه‌ریمی کوردستان و ده‌روه‌ی ولات ده‌کرین ده‌رباره‌ی پیش‌خستنی سیسته می فیڤرکاری.
- ٣- وه‌رگرتنی سکالای قوتابیان و که‌سانی تر ده‌رباره‌ی سیسته می فیڤرکاری و لیکۆلینه‌وه و بریاردان ده‌رباره‌یان له ماوه‌ی سی مانگدا به مه‌به‌ستی به‌دواداچون و هه‌سه‌نگاندن. نابیت ناوی سکالاکار بلا‌وب‌کریته‌وه.
- ٤- کارکردن بۆ تۆمارکردنی ئاماری هه‌ریمی ده‌رباره‌ی سیسته می فیڤرکاری.
- ٥- کارکردن بۆ په‌ره‌پیدانی په‌روه‌ده‌ی مه‌ده‌نی.
- ٦- له‌میانی ئه‌نجامدانی پرۆسه‌ی پشکنین و چاودیری جه‌خت له‌وه‌ ده‌کات که ئایا مندالان و قوتابیان هه‌لی گونجاویان بۆ په‌روه‌ده‌و خویندن بۆ ره‌خساوه.
- ٧- هه‌ماهه‌نگی له‌گه‌ل دایک و باوک و پیک‌خراوه‌کان و دام و ده‌زگانی کۆمه‌لی مه‌ده‌نی که له‌ بواری په‌روه‌ده و خویندن کار ده‌که‌ن.
- ٨- د‌ل‌ن‌یا‌بوون له‌وه‌ی که قوتابخانه‌کان به‌پیی یاساو په‌یره‌و پ‌ر‌ی‌س‌اک‌ان کار ده‌که‌ن.
- ٩- وه‌رگرتنی سکالو ناره‌زایی و ره‌خنه‌و پیش‌نیاره‌کانی تایبته به‌ پرۆسه‌ی په‌روه‌ده‌و خویندن و تاوتوی کردنیان و به‌دواداچون بۆیان و ساغ کردنه‌وه‌یان به‌ شیوه‌یه‌کی بابته‌تیانه.
- ١٠- ئاماده‌کردنی راپۆرتی سالانه‌ی تایبته به‌ د‌ل‌ن‌یا‌یی جۆری و ئاستی په‌روه‌ده‌و خویندن له‌ قوتابخانه‌کانی هه‌ریمی کوردستان و ناردنی بۆ په‌رله‌مان و ئه‌نجومه‌نی وه‌زیران و وه‌زاره‌تی په‌روه‌ده.

ماده‌ی (١٤٩):

ده‌زگا‌که‌ فه‌رمانگه‌ی له‌ پارێزگاکانی هه‌ریمی کوردستان و یه‌که ئیداره‌یه‌کانی دی به‌ گویره‌ی پیویست ده‌کاته‌وه.

مادەى (۱۵۰):

- ۱- دەزگاگە دەستە يەكى بەرپۆه بەرايە تى دەبىت كە پىكدىت لە سەرۆكى دەزگا، جىگىرى سەرۆك بەرپىرسى بەرپۆه بەرايە تىيە كان، بەرپىرسى فەرمانگەى پارىزگاگان و يەكە ئىدارە يە كان.
- ۲- دەستەى بەرپۆه بەرايە تى ھەر سالى جارىك سىياسەت و ستراتىژى كاركردى دەزگاگە دادە پىژى.
- ۳- سەرپە رشتىارانى پەرودە يى و پسپۆپى سەر بە دەزگا دە بن.

مادەى (۱۵۱):

دەزگاگە لە پىنج بەرپۆه بەرپىت پىكدىت:

- ۱- بەرپۆه بەرپىت پىكندىن، ھەلسە نگاندىن و ھەرگرتنى سكالاً.
- ۲- بەرپۆه بەرپىت پەرە پىدان و ئەزمونى جىھانى.
- ۳- بەرپۆه بەرپىت ئامار و كارى فەرمى.
- ۴- بەرپۆه بەرپىت ژمىريارى و دارايى.
- ۵- بەرپۆه بەرپىت كارگىرى و ياسايى.

مادەى (۱۵۲):

- ۱- سەرۆكى دەزگا و جىگىرەكەى لە لايەن ئەنجومەنى ھەزىرانە ھە دەستنىشان دەكرىن بۆ ماوھى سى سال كە دەكرىت يەك جار تازە بكرىتە ھە.
- ۲- ھە موو كەسىك كە شارەزاي بوارى سىستەمى فىركارى بىت و مەرجه كانى ھەرگرتنى تيا بىت بۆى ھە يە CV خۆى پىشكەش بكات بە مەرچىك كە برونامەى سەرەتايى زانكۆى ھە بىت و لە بوارى فىركارىدا بە لاي كە مە ھە بۆ ماوھى (۱۰) سال كارى كرىت و سى سال كارى سەرپە رشتىارى كرىت.

مادەى (۱۵۳):

- ۱- دانانى بەرپۆه بەرە كان لە رپى پىشكەشكردى سى قى دەبى و پىشتر پۆستە كان لە رۆژنامە رادەگە يىزىن.
- ۲- ھە موو كەسىك بۆى ھە يە CV خۆى پىشكەش بكات بە مەرچىك برونامەى سەرەتايى زانكۆى ھە بىت و بۆ ماوھى (۵) سال لە بوارى فىركارىدا كارى كرىت.

مادەى (۱۵۴):

كارى پۆژانەى دەزگاگە لە لايەن سەرۆكى دەزگاگە ھە بەرپۆه دە بىت.

مادهی (۱۵۵):

پرۆسهی هه‌سه‌نگاندنی سیسته می فیڕکاری له چوار هه‌نگاو پیکبیت:

۱- ئاماده‌کاری

پیش ده‌ستپیکردنی پرۆسهی پشکنین و هه‌سه‌نگاندن ده‌بیت ئاماده‌کاری بکریت له لایه‌ن ده‌ستهی سه‌ره‌رشته‌یاریه‌وه که به‌لای که‌مه‌وه له دوو سه‌ره‌رشته‌یار پیکدی‌ت بۆ کاره‌که‌یان به‌داواکردن و کۆکردنه‌وهی زانیاری فه‌رمی ده‌رباره‌ی باخچه‌یه‌کی ساوایان، قوتابخانه‌یه‌کی یان په‌یمانگه‌یه‌کی که پێویسته له‌سه‌ریان زانیاری پێویست بده‌ن و هاوکاری ده‌زگا بکه‌ن. پرۆسه‌که به‌ ئاگاداری پێشکاتی باخچه‌ی ساوایان، قوتابخانه‌ی یان په‌یمانگه‌ ده‌بیت.

۲- سه‌ردان

ده‌سته‌ی سه‌ره‌رشته‌یاران سه‌ردانیکی چه‌ند رۆژی باخچه‌ی ساوایان، قوتابخانه‌که یان په‌یمانگه‌که ده‌که‌ن. له‌وه‌ ماوه‌یه‌دا بۆیان هه‌یه سه‌ردانی وانه و چاوپیکه‌وتنی منداڵان و قوتابیان و کارمه‌ندان بکه‌ن.

۳- شیکاری، لیکۆلینه‌وه و نوسینی راپۆرتی فه‌رمی ده‌زگا

شیکاری ده‌رباره‌ی زانیاریه‌کان ده‌کرین و ده‌سته‌ی سه‌ره‌رشته‌یارانی ده‌زگا له راپۆرتیکی هه‌مه‌لایه‌ندا تۆماری ده‌که‌ن.

۴- ده‌رئه‌نجام

لایه‌نه‌ به‌هیز و لاوازه‌کانی باخچه‌که، قوتابخانه‌که یان په‌یمانگه‌که له راپۆرته‌که‌ی ده‌زگادا دیاری و تۆمار ده‌کرین. ده‌بیت باخچه‌ی ساوایان، قوتابخانه‌ی یان په‌یمانگه‌ چاره‌سه‌ری گونجاو له ماوه‌یه‌کی دیاری کراودا که ده‌زگا دیاری ده‌کات بۆ خاله‌ لاوازه‌کان دیاری بکات.

ده‌کریت ده‌زگا که سود له شیوه و شیوازی دیکه‌ی هه‌سه‌نگاندن وه‌ربگریت.

مادهی (۱۵۶):

بواره‌کانی هه‌سه‌نگاندن

بواره‌کانی هه‌سه‌نگاندن به‌ پێی یاسای په‌روه‌رده و خویندن گشتگیره. سه‌رچاوه وه‌رده‌گریت له ئامانج و ئه‌رکه‌رکانی ده‌زگا و بریتیه‌ له:

۱- زانست و ئاستی زانستی.

۲- شیوه‌ی کارکردن، رۆل و توانای ما‌مۆستا.

۳- رێبه‌ری و رێبه‌رایه‌تی.

۴- د‌ل‌ن‌ی‌ای و د‌ل‌خ‌ۆ‌شی منداڵ و قوتابی.

۵- ئاستى چالاكى قوتابيان له پرۆسەى فيژكاريدا .

۶- ئاستى ئاگادارى و بهشداربوونى قوتابى له چالاكى و پلانى كارى ناو قوتابخانهدا به پيى ياساى پهروهده و خويندن.

۷- په يوه ندييه كان به بازاى كار و داموده زگا فهرمىيه كانه وه له قوناغى ئاماده ييدا.

۸- هر بواريكى تر كه خزمهت به پرۆسەى هه لسه نگاندى بكات.

مادهى (۱۵۷):

پاپورته كانى فهرمى هه لسه نگاندى ده زگا ده بيىت بنيدرديت بو په رله مان، ئه نجومه نى وه زيران، ئه نجومه نى بالاي پهروهده و وه زارتهى پهروهده. ههروه ها ده بيىت به كراوه يى مامه له يان له گه ل بكرين و هر كهس بخوازيىت بتوانى داواى به ده سته ينانى له ده زگا بكات. ته نيا ناوى باخچه، قوتابخانه يان په يمانگه له پاپورته كه دا ده نوسريىت. پاپورته كه بو راي گشتى له سايتى ده زگا كه بلاوده كرپته وه.

مادهى (۱۵۸):

ئه گه ر خاله لاوازه كان له لايه ن باخچهى ساوايان، قوتابخانه يان په يمانگه له ماوهى سى مانگدا ريگه چاره يان بو دانه نرا و پاش يه كجار بيرخستنه وه و ماوه دريژكرده وه، ده زگا كه بوى هه يه پيشنيار بكات بو وه زارته بو لابرديى به رپوه به رى باخچه، قوتابخانه يان په يمانگه يان كهس و لايه نى به رپرسيار له سه روو به رپوه به ره وه.

مادهى (۱۵۹):

ده زگا كه بوى هه يه پيشنيار بكات بو وه زارته بو سه پاندى سزادانى ئابورى له سه ر باخچه يان قوتابخانه نا حكوميه كان ئه گه ر باخچه كه يان قوتابخانه كه له ماوهى سى مانگدا چاره سه رى گونجاوى بو خاله لاوازه كان دانه نابيىت به پيى پاپورتهى هه لسه نگاندى ده زگا.

مادهى (۱۶۰):

ده بيىت ده زگا به پيى پيوست هاوكارى له گه ل وه زارتهى پهروهده بكات.

مادهى (۱۶۱):

بودجهى ده زگا كه له ريگى بودجهى گشتى هه ريمه وه دابين ده كرپت.

مادهی (۱۶۲):

دهبیت دهزگا پیش کوتایی مانگی یه ک راپورتی سالانهی کار، چالاکی و ئابوری خوی پیشکش به ئه نجومه نی وهزیران بکات. پاش ئه وه به مانگیك دهزگا که له سایته کهی خویدا بلاویده کاته وه.

دهروازهی تویه م: ئه نجومه نی بالای په روه رده و خویندن

مادهی (۱۶۳):

ئه نجومه نی بالای په روه رده و خویندن

ئه نجومه نیکه خاوه ن سروشتی راپوژکاری و پسپوری و هیزی پیشنیارکردن و برپاردانی سیاسه تی په روه رده و خویندنه له هه ریم له ژیر رۆشنایی یاسای په روه رده و خویندندا هه یه. بایه خ ده دات به په ره پیدان و به رزکردنه وهی ئاستیه په روه رده و خویندن له هه ریمی کوردستان وه هه روه ها هیئانه ئارای کومه لگایه کی داهینه ر و پشت به خۆ به ستوی ئه وتو که بتوانی له گه ل جیهانی هاوچه رخ خوی بگونجینی.

مادهی (۱۶۴):

ئه رکه کانی ئه نجومه نی بالای په روه رده و خویندن بریتین له:

- ۱- هاوکاری په رله مان ده کات له داپشتنی سیاسه تی نیشتمانی و ستراتیه تی تایبته به په روه رده و خویندن وه گریدانی به نه خشه و ئا مانجه کانی پروگرامه کانی خویندن.
- ۲- ئا ماده کردنی پرۆژه یاسا و پیشنیارکردنی له ریگی سه رۆکایه تی ئه نجومه نی وهزیران، ده رباره ی هه موارکردنی یاسا په روه رده و ده وه له مه ندرکردنی.
- ۳- ده ربیرینی را له سه ر پیداچوونه وه و هه موارکردنی په یه ره وه کانی تایبته به جی به جیکردنی یاسا په روه رده و هه ره په یه وه یکی که بۆریکخستنی بواریه په روه رده و خویندن له هه ریمی کوردستان ده رکارا وون.
- ۴- ده رکردنی په یه ره و وپینمایی وه دانانی نه خشه و به رنامه ی تایبته به چاودیری کردن و به دوا داچوونی چۆنیه تی جی به جیکردنی سیاسه ت و ستراتیه تی نیشتمانی تایبته به په روه رده و خویندن.
- ۵- دروستکردنی هه ماهه نگی له نیوان دامو ده زگا کانی په روه رده و خویندندا.
- ۶- ئا ماده کردنی راپورتیکی سالانه له سه ر ره وشای په روه رده و خویندن و ناردنی بۆ په رله مان.
- ۷- هه لسه نگاندن بۆ ره وشای په روه رده و خویندن له هه ریمی کوردستان ده کات، ده ست نیشانی به ربه سته کان ده کات. پلان داده نی بۆ لا بردنی به ربه سته کان و به ره و پیشبردنی پرۆسه ی فی رکاری. هه روه ها هه لسه نگاندنی ره وتی ریفۆرمی په روه رده و خویندن له هه ریم و برپاردان له سه ر پیداچوونه و ده وه له مه ندرکردن و

به هیژکردنی و ئەجامدانی گۆرانکاری پێویست تیایدا و گرتنه بهری پێ شوینی گونجاو که ده بنه مایه ی مسۆگه ری به رده وامی په وتی چاکسازی.

۸- گریدانی کۆنگره و کۆنفرانس و ئاماده کردنی کۆپو کۆبوونه وه و ورك شوپی تاییهت له بواریپه روه رده و خویندن.

ماده ی (۱۶۵):

ئه ندامانی ئه نجومه ن

ئه نجومه نی بالاپه روه رده و خویندن پیکدیت له :

۱- سه رۆکی حکومه تی هه ری می کوردستان (سه رۆکی ئه نجومه ن).

۲- وه زیری په روه رده .

۳- وه زیری خویندنی بالاو توێژینه وه ی زانستی.

۴- سکرته یری ئه نجومه ن که پێویسته که سیکی خاوه ن ئه زموون و شاره زایی هه بییت له بواریپه روه رده و خویندن

و خزمه تی له م بواره دا له ۱۵ سال که متر نه بی و به هیچ سزایه کی یاسایی ئه وتۆ سزا نه درایی که ریگر بی له

وه رگرتن و پیاوه کردنی ئه و پۆسته . سکرته یری رپلی کارگیچی ئه نجومه نی ده بییت.

۵- سه رۆکی ده زگی پشکنین وه له سه نگا ندنی سیسته می فی رکاری.

۶- لیژنه ی راویژکاری که له حه وت که سایه تی ئه کادیمی و پسپۆری په روه رده یی خۆ ته رخا ن کردوو له بواری

په روه رده و خویندندا خاوه ن ئه زموون و خزمه ت و دا هینان. سه رۆکایه تی ئه نجومه نی وه زیران ده ستنیشانی

پسپۆره په روه رده ییه کان ده کات، به پشت به ستن به ریئماییه ک که پیشتر بو ئه م مه به سه ته ده رکرابییت.

ماده ی (۱۶۶):

۱- ئه نجومه ن له ریگی ده رکردنی په یه وه یکی ناوخوا وه شیوازی کارکردن و چۆنیه تی به ریوه بردنی و لایه نی

دارایی دیاری ده کات. ماف و جیاوکی ئه و ئه ندامانه ش دیاری ده کات که له پۆست وه زیفه ی گشتیدا کار ناکه ن

و خۆیان بو کاری ئه نجومه ن ته رخا ن ده کهن.

۲- کارکردن له ئه نجومه ن خۆبه خشیه به لام ئه و ئه ندامانه ی که خۆیان بو کاری ئه نجومه ن ته رخا ن ده کهن و

له پۆست و وه زیفه ی گشتی تردا نین، ماوه ی کارکردنیان له ئه نجومه ن به خزمه تی یاسایی و فعلی بو

ئه ژمار ده کریت و قه ره بوو و ئیمتیازیاتیان به پیی گریبه ست ده بییت.

۳- فه رمانی پیکه یینانی ئه نجومه ن و دیاریکردنی ناوی ئه ندامانی ئه نجومه ن به برپاریکی فه رمی له لایه ن

ئه نجومه نی وه زیران وه ده رده کریت.

۴- ماوهی ئەندامیەتی لە ئەنجومەن چوار ساڵە و شایانی درێژکردنەوێه یە بە گۆیەرە پێیداو یستییو لەسەر بنە ماوی لێهاتوویی.

مادهی (۱۶۷):

۱- ئەنجومەن بە پێی پلانی کار سالی چوار جار کۆدە بیتهوه، وە یان هەرکاتیک پێویست بوو کۆبونەوه دەکات، کۆبونەوه ئەو کات یاسایی دەبیته که زۆرینهی ئەندامانی ئاماده بن و لە ناویاندا دەبی سەرۆکی ئەنجومەن یان سکرتییری ئەنجومەن ئاماده بن.

۲- بپارەکانی ئەنجومەن بە زۆرینهی دەنگی ئاماده بووان دەبی.

مادهی (۱۶۸):

ئەنجومەن دەتوانی لێژنە کاتیان هەمیشەیی پیک بهیئێ لە ئەندامەکانی یان کەسانی شارەزایی بو هەلسەنگاندن و بەدواداچوونی ئەو بابەتەنە که پڕوبەرووی دەکرینهوه.

مادهی (۱۶۹):

یەکهەم: سکرتییری ئەنجومەن سەرۆکی لێژنە راپۆژکاری دەبیته و کۆبونەوهکانی لێژنە بە ئامادهبوونی ئەو یان ئەو ئەندامە که رادهسپێردریته ئەنجام دەدریته.

دووهم: لێژنە راپۆژکاری بەم ئەرکانە هەلدهستی:

۱- بەدواداچوونی پەرەسەندنی پڕۆسە هیئەنەدی ئامانجەکانی نەخشە و پلانی ستراتییژی پەرورده و خویندن لە هەریم.

۲- جیبەجیکردنی بپارەکانی ئەنجومەن لە نیوان دوو کۆبونەوهدا.

۳- ئامادهکردنی پێشنیاری و پاسپارده بو بەردهم کۆبونەوهی ئەنجومەن.

۴- وەرگرتن و هەلسەنگاندنی ئەو پێشنیارانە که لایەن کەسایەتیەکانی بواری پەرورده و خویندن دین، بو تاووتویکردنیان لە ئەنجومەندا.

۵- هەر ئەرکیکی دی که ئەنجومەن پێی دەسپێری و لەگەل سروشت و بنە ما یاساییەکان کاری ئەنجومەن دەگونجین.

سێیهم: لێژنە لانی کەم مانگی جاریک کۆدە بیتهوه و کۆبونەوه بە ئامادهبوونی زۆرینهی ئەندامانی دەبیته.

مادهی (۱۷۰):

بېرپاره كاني ئه نجوومه ن هېزى پابه نذبونيان هه يه و ده بېت وه زاره ت و لايه نه كاني ترى بوارى په روه رده و خوښدن جى به جى بكن.

مادهى (۱۷۱):

پيوسته داموده زگاكاني حكومه تى هه ريم له چوارچيوه ي تايبه تمه ندى خو ياندا هاوكارى و هه ما هه نكي له گه ل ئه نجوومه ن بكن له كاتيكدا ئه نجوومه ن داوايان لايىكات.

مادهى (۱۷۲):

سه رو كايه تى ئه نجوومه نى وه زيران بوى هه يه مه داي كاره كاني ئه نجوومه نى بالاي په روه رده و خوښدن فراوان بكات بو ئه وه ي خوښدن بالاش بگريته وه.

ده روازه ي ده يه م: په روه رده ي مه ده نى

مادهى (۱۷۳):

په روه رده ي مه ده نى برىتية له كومه لايىك بابته و وانه كه له پروگرامه كاياندا بايه خ به په روه رده كردنى تاكيكى خاوه ن به هاو ره فتارى مه ده نيانه ي پابه ند به ياسا وه فيركراو به مه عريفه و ناگايى تايبه ت به ده ستوورو سيسته مى ياسايى ولات و بنه ماكانى ديموكراسى و مافى مرؤف ده دات.

مادهى (۱۷۴):

له هه موو ساليكى خوښدندا له باخچه ي ساوايان و ناماده يى قوتابيان له قوناغه جياوازه كان وانه يه ك له وانه كاني په روه رده ي مه ده نى ده خوښن و وه زاره تى په روه رده به رپرسه له ناماده كردنى پروگرامه كاني ئه و وانا نه.

مادهى (۱۷۵):

خوښدننى بابه ته كاني په روه رده ي مه ده نى له قوناغه جيا جيا كاني خوښدن له هه ريم ئيلزاميه.

مادهى (۱۷۶):

وہزارہتی پەرورده به هه ماههنگی له گه‌ل وەزارهتی خویندنی بالاو تووژینه‌وهی زانستی پلان و به‌نامه‌ی تایبەت بۆ پەرورده‌کردن و پارهینانی مامۆستایان بۆ بابەتەکانی پەرورده‌ی مەدەنی دادەپێژن و جی به جی دەکەن.

دەروازە یانزە یەم: خویندنی گەورە سالان.

مادە (۱۷۷):

مەبەست له خویندنی گەورە سالان.

- ۱- سازکردنی خویندن بۆ ئەو گەورە سالانە یە که خویندنی بنەرەتی یان ئامادەییان تەواو نەکردوو بۆ بەدەستەینانی زانست و پەرەپێدانی تواناکانیان و تەواوکردنی خویندنی بنەرەتی و ئامادەیی.
- ۲- دانانی بناغە یە ک بۆ بەرەوام بوون له خویندن له ئاستیکی بەرزتر.
- ۳- بەهێزکردنی کەسایەتی قوتابیانە بۆ ئەوهی بتوانن رۆلی خۆیان به باشترین شیوه له کۆمه‌لگادا ببینن.

مادە (۱۷۸):

- ۱- خویندنی گەورە سالان له قوتابخانە ی حکومی بی بەرامبەرە.
- ۲- قوتابخانە ی گەورە سالان تەنها بۆ ئەو کەسە یە که تەمەنیان له ۱۸ سال زیاترە.

مادە (۱۷۹):

- ۱- وەزارەت بەرپرسە له سازکردنی خویندن بۆ گەورە سالان له و قوناغە ی که داواکاری هە یە به مەرچیک هیندە قوتابی هە بیئت که بکریت پۆلیکی دروست بکریت.
- ۲- وەزارەت دە بیئت له سەرەتای مانگی پینجەوه تا کو کۆتایی مانگی هەشت دەرگاکانی کراوه بیئت بۆ ئەو کەسانە ی دە یانە ویئت ناووسی خۆیان بکەن بۆ خویندنی گەورە سالان.

مادە (۱۸۰):

وهرز و کاتی خویندنی گەورە سالان.

- ۱- خویندنی گەورە سالان تەنها هیندە وهرز دە بیئت که قوتابیه‌که پیوستی پییه‌تی.
- ۲- کاتی خویندن دەرکریت به یانیاں بیئت، پاش نیوه‌پۆیان بیئت یا خود شه و بیئت.
- ۳- ژماره‌ی کاترمیری خویندن دە بیئت له گه‌ل ئاستی خویندنه‌که بگونجیئت، ئەمەش له لایەن وەزاره‌تەوه به‌پینمای بی پیکه‌خریئت.

۴- سالنامەى خويىندنى گەورە سالان بە پۆژەكانى خويىندن و پشووۋە لەلايەن وەزارەتەو پيش كۆتايى مانگى پيىنج دەست نيشان دەكرىت.

مادەى (۱۸۱):

بەلايەنى كەمەو ھەفتەيەك پيش دەستپيىكدنى خويىندن، وەزارەت پابەندە بە دابىنكدنى پەرتوكەكانى خويىندن بۆ قوتابيان.

مادەى (۱۸۲):

۱- نمرەى تاقىكدنەو لە (۰) تا (۱۰۰) دەبيت، نمرەى دەرچوون لە وانەيەكدا نابيت لە (۵۰) كەمتر بيت.

۲- لەكاتى نمرە دانانى كۆتايى ھەر وانەيەك دەبيت پەچاوى ئەم خالانەى خوارەو بەكرىت:

أ- چالاكى قوتابى لە پۆلدا.

ب- ئاستى تيگە يشتنى قوتابى لە وانەيەك بەشيۆەيەكى گشتى.

ت- ئەنجامى ئەو كارانەى بە قوتابى سپيىردراو ھەك نووسىنى دارپشتن و كارى مالەو.

پ- ئەنجامى تاقىكدنەو ھەكان.

۳- دەبيت پيۆەرەكانى ھەلسەنگاندن و نمرەدانان كە لەسەرەو ھاتوو لەلايەن وەزارەتەو ئامادە دەكرىت، پيش

سەرەتاي ھەر وەرزيكى خويىندنا، ئاشكرا بيت بۆ قوتابيان.

مادەى (۱۸۳):

قوتابى بۆى ھەيە وانەيەك يان چەند وانەيەك بخويىنت.

مادەى (۱۸۴):

تاقىكدنەو ھەلسەنگاندنى قوتابى لەگەل بېروانامەى خويىندن لەلايەن وەزارەتەو بە پيىنمايى پيكدە خريىن.

مادەى (۱۸۵):

ھەموو قوتابىيەك بۆى ھەيە نارەزايى دەرپيىت بەرامبەر ئەو نمرەيەى وەرگرتووۋە لاي بەپيۆەبەرى

قوتابخانەكەى، ئەگەر قوتابىيەك ھەر رازى نەبوو، ئەو نارەزايىيەك بەرزەكرىتەو بۆ ئەو شوپىنەى كە وەزارەت

دەستنيشانى دەكات.

مادهی (۱۸۶):

- ۱- هه موو چالاکیه کانی حیژی کارمه ندانی قوتابخانه له ناو قوتابخانه دا قه ده غه یه.
- ۲- ریکلام کردن له قوتابخانه دا قه ده غه یه.

مادهی (۱۸۷):

هه ر قوتابیه ک دژ به به نده کانی ناو یاسای په روه رده و خویندن هه لسوکه وت بکات، به پیی سیسته می خویندن گه وره سالان هه لسوکه وتی له گه ل ده کریت.

مادهی (۱۸۸):

وه زارت رینمایی دهرده کات بو ریکخستن و به ریوه بردنی قوتابخانه ی گه وره سالان.

دروازهی دوانزه یه م: - ما مؤستا:

مادهی (۱۸۹): - دامه زانندی ما مؤستا:

- ۱- نه و که سهی ده بیته ما مؤستا پیویسته له بروانامه ی دیپلومی که متر نه بیته.
- ۲- نه وانه ی ده بنه ما مؤستا له قوناغی باخچه ی ساوایان و بنه پرتی پیویسته دهرچووی په یمانگانگی مه لبه ندی ما مؤستایان و کولیزه کانی په روه رده ی بنه پرتی بن.
- ۳- نه وانه ی ده بنه ما مؤستا له قوناغی ئاماده ی پیویسته دهرچووی بروانامه ی به رایى زانکویان هه بی و دهرچووی کولیزه کانی په روه رده بن.
- ۴- هه لگرانی بروانامه ی ماسته ر و دکتورا که له وه زارته ی په روه رده کار ده که ن یان پیشه یان ما مؤستایه پیویسته دهرماله ی بروانامه و نازناوی زانستی و خوته رخان کردنی په روه رده بیان بو دابین بکریت.
- ۵- وه زارته جگه له دهرچووانی کولیزه کانی په روه رده به هه ماهه نگی له گه ل لایه نه په یوه ندیداره کانی تر ده توانیت که سانیک بکات به ما مؤستا که هه لگری بروانامه ی به رایى زانکون، نه مه له سه ر بنه مای بوونی پیویستی به پسپوریه تیان و دواى کردنه وه ی خولی راهیتان و ریساکانی وانه و تنه وه بویان.
- ۶- وه زارته ی په روه رده به رپرسی یه که مه له دابه شکردنی ما مؤستایان له سه ر بنه ماکانی هاوسه نگی و پیداویستی و پسپوری.

مادهی (۱۹۰):

وهزارهت ریو شوینی گونجاو دهگریته بهر بو پراهینانی مامؤستایان و پهره پیدانی توانا زانستی و پهره ورده بیه کانیان.

مادهی (۱۹۱):

حکومت له سه نته ری ههر پاریزگا و قه زایه ک مالیک به ناوی مالی مامؤستا ده کاته وه که ده بیته ناوه ندیکی کومه لایه تی و کلتوری و مه ده نی و خزمه تگوزاری بو خزمه ت کردنی مامؤستایان و پهره پیدانی توانا کانیان، چونیه تی کارکردن و به پریوه بردنی نه و مالانه به سیسته میک که له لایه ن سه روکایه تی نه نجومه نی وه زیرانه وه درده چیت ریکنده خریت.

مادهی (۱۹۲):

پیویسته موچه و درمالهی مامؤستایان به شیوه یه کی نه وتو بیت که ژیانی شایسته بو مامؤستایان دابین کات و مانا و بایه خی پیشه ی مامؤستایه تی به رجه سته کات.

دهروازه ی سیژده یه م: حوکمه گشتیه کان.

مادهی (۱۹۳):

- ۱- نه نجومه نی وه زیران ده توانی سیسته م بو ئاسان جی به جیکردنی نه م یاسایه در بچوینی.
- ۲- له سه ر وهزارهت پیویسته ریئمای پیویست بو ئاسان جی به جیکردنی نه م یاسایه در بکات.

مادهی (۱۹۴):

کار به هیچ ده قیکی یاسایی ناکریت که ناکوک بیت له گه ل ده قه کانی نه م یاسایه.

مادهی (۱۹۵):

له سه ر نه نجومه نی وه زیران و وهزارهت و لایه نه په یوه ندیداره کانه حوکمه کانی نه م یاسایه جی به جی بکن.

مادەى (۱۹۶):

ئەم ياسايە لە سالى خويندنى تازەى دواى دەرچوونى ياساگە و بلاوبونەوہى لە پۆژنامەى پەسمى وە قايەى كوردستان جى بە جى دەكریت.

هۆكارەگانى دەرچوونى ئەم ياسايە

بە مەبەستى رېكخستنى بوارى پەرورده و خويندن لەسەر بنەماى كۆمەلئىك رېساو پرنسىپى ياسايى ئەوتۆ كە دەبنە ماىەى هینانە ئارای سىستەمىكى پەروردهى و فېركارى كە بتوانى تاك و كۆمەلگایەكى زانستخواز و هۆشيار و داھینەر و پەرورده كراو بە بەھاو هەلسوكەوتى مەدەنیا نە و مرۆییا نە و دیموكراسیا نە بەرھەم بېنى، هەرودھا بە مەبەستى ئەوہى پرۆسەى پەرورده و خويندن لە هەریمى كوردستان لەسەر پەوتى گەشە كردن بەردەوام بى و ببیتە ماىەى پەرەسە ندنى توانا مرۆییا كەن و بەكارھینانیا ن بۆ خۆشگوزەرانى زیاترى تاك و كۆمەل و پتەوكردنى ناسنامەى نەتەوہى و نیشتمانى و دەولە مە ند كردنى كەلتوور و پۆشنبىرى گەلى هەریمى كوردستان، ئەم ياسايە دەرچوویندرا.